

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Kirkehistorie, bibelsk eksegesi, excerpter fra Schleiermachers dogmatik og fra Baaders spekulative dogmatik m.m.

Citation: Kierkegaard, Søren: "Kirkehistorie, bibelsk eksegesi, excerpter fra Schleiermachers dogmatik og fra Baaders spekulative dogmatik m.m.", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter*, Bd. 27, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Tonny Aagaard Olesen; Steen Tullberg, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2011, s. 2v. Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-p2-txt-shoot-id351ad9b6-a0b0-408a-be45-75b570806881.pdf> (tilgået 30. april 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 27

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

P2:2:1

Herman von dem Büsches. begyndte sine Reiser
1498. 1502 i Erfurt. Luther? - 1522 - 1534.

P2:2:2

Melanchtoni loci edidit Augusti pag 127 . Imo et
vilissima fuerit libertas Chr: et plus quam servitus, si
solas ceremonias tollat, partem legis omnium facillime
ferendam. Quis enim non pecus mactet minore
negotio quam iræ, amori aut similibus cupiditatibus
imperet?

P2:3:1

cfrStenersenReformat: H: 2, pag. 155.

Munkebjerg. nordøstlig for HeydeHenrich v. Zütphen.
(Hans Martyrdøder beskrevet af Luther. L. W. XXI,
94.)d. 10 og 11 Decbr. 1524. Gichtel af Kanne. - † d.
21 Jan: 1710.

P2:3:2

Poul Gerhard født i Gräfenheinichen i Sachsen Aar
1606. † 1679.

I A. Franke født i Lübeck 1663, hvor hans Fader var
Physicus. 1694 var det han kom til Halle,
(Waisenhuus). † 1727.

Spener. født 1633. i Elsas. 1666 Præst i Dresden;
1686 til Berlin? † 1707.

cfrThisted for Christne. 5te Bind.

P2:4:1

Luc: 3, 1.

Aar 753 er Chr: fødtefter Dionys.

767 kom (efter D:) Tiberius paa Thronen

altsaa 14 + 15 = 29 altsaa Chr: 29 Aar gl

Men Dionys siger at Herodes kom paa Thronen 713
ell. 14 og Josephus siger, at han regjerede 37 Aar,

Men nu er det bekjendt, at Chr: blev født under H:, ja
at endog det Bethlehemitiske Barnemord fandt Sted
under ham, altsaa har Dionys feilet 6 a 7 Aar.

Luc: 3, 1.

Archel: bliver forviist i sit 9 Regjeringsaar og derpaa
indføres Procuratores. Pontius Pil: var den 5te

Luc: 3, 1. Hos Josephus omtales en anden Lysanias, der
var bleven dræbt 30 Aar iforveien af Antonius.

Luc: 11, 39. ? Skulde dette Sted ikke være at forstaae
saaledes: I rense det Udvortes af Fade og Skaale« ϸ: I
rense det Udv: men Apostlen har her vildet anføre et
Exempel; men har saa i det første Leed holdt fast ved
Exemplet ei som det var Exempel, idet han nemlig
saae, at ogsaa den samme Bemærkning kunde gjøres
om Fade etc (da her netop ligesom hos Msk: der var at
skilne mell: noget Indv. og Udv:) – derpaa i den anden
Deel το δε εσωθεν gaaer han ind i Billedet igjen.
Saaledes synes det hele at klare sig, idet vi antage en
Tankefeil.

Mc: 4, 27. homo solita ratione vitam degebat, sed
interea semina progerminabant, ipso homine
ignorante, nam deus prosperitatem concedebat, ita ut
appareat, hunc successum non tam pendere ex
hominibus quam ex gratia Dei cfr1 Cor: 3, 6.

Mth: 13, 36etc. Meningen af Parabelen er denne: Her
paa Jorden leve gode og onde imell. hverandre, der
skal nok engang blive en Adskillelse; men den maae vi
overlade Gud. Det onde maa ei her forstaaes om
borgerlige Forbrydelser; men om Msk. slette Indre.
Novatianerne Donatisterne o: a: vilde allerede her i
Livet skille Gode og Onde.

Mth: 15, 5. Constructio difficilis aut dicta sunt per
aposiopesin ita ut apodosis suppleatur hoc modo »si
quis dixerit patri matrique donum etc tum is innocens
est.[«] Aut apodosis incipit a verbis και ου μη, ergo
non est και conjunctivum sed και illativum.

Mc: 7, 11. χορβαν ex hebr: קָרְבָּן donum sacrificium,
legitur bis in N. T. Mc. 7, 11 Deo devotum est.
Josephus commemorat, Naziræos sese appellasse
χορβαν, quia sacerdotibus s. templo dare debuissent
triginta siclos. – hinc χορβανας, α, ό est thesaurus
sacer in N. T. Mth: 27, 6. קָרְבָּן appropinquare .

Mth: 15, 32 εκλυθωσιν ne languescant, deficient,

deliquium patiantur.

Luc: 12, 54sq: Skulde Forbindelsen ikke være saaledes: Jeg har nu forudsagt Eder, at der vil opkomme megen Strid angaaende min Lære. Idet han nu taler om denne Strid kommer han til at tænke paa Strid overhovedet, og siger nu: I ere forresten saa kloge og forstaaer Eder paa Veierliget, kan I da ei indsee, at I bør forsone Eder med Eders Fjender; μηποτε κατασυρη σε προς τον χριτην etc. ???

Mth: 16, 16. Χριζος indicat munus hac in terra, uios θεου nexum cum Deo .

Mth: 16, 21. Απο τοτε ηρξατο ο Ιησους δεικνυειν τοις μ. αυτουetc Skulde man ei heraf kunne slutte, at Mth: 12, 40 maa forklares efter L: saaledes at σημειον forstaaes om Læren ei om Chr: Død, da Mth: her udtrykkelig bemærker, at fra denne Tid af begyndte Chr: at lære om sin Død, da det synes at Apostlen ved disse Ord ligesom gjør opmærksom paa, at der til Chr: Lære blev føiet ligesom et nyt Afsnit. ???

Mth: 16, 27. Alii iudicium futurum εν τη συντελεια των αιωνων sed describitur reditus ut proxime instans, alii de eversione Hierosolymæ. Nexus inter v. 27 et 28 ita constituendus videtur, αμην λεγω υμιν sed quod dico, non opus est ad illud iudicium provocare, jam enim initium habebit ab eo tempore, quo ecc: mea condita est . - ?

Mth: 17, 24. Admodum urbane tributum exigunt, unde concluderunt nonnulli, doctores iudaicos fuisse immunes ab hoc tributo solvendo, sed plerosque pietate ductos sponte solvisse; sed est mera conjectura. Tradunt Rabbini, exactores tributi sacri a die 15 Adar comiter ac benigne singulos rogare, a 25 vi adhibita exigere.

Mth: 18, 15: μεταξυ σου και αυτου μονου רַבִּינוּ בְּיָנֶיךָ אֵין אָמְרָן אֶמְרָן אמרְתָּנֶיךָ לְאֵין אֶמְרָן
αμαρτανειν εις τινα i: e: αδικειν

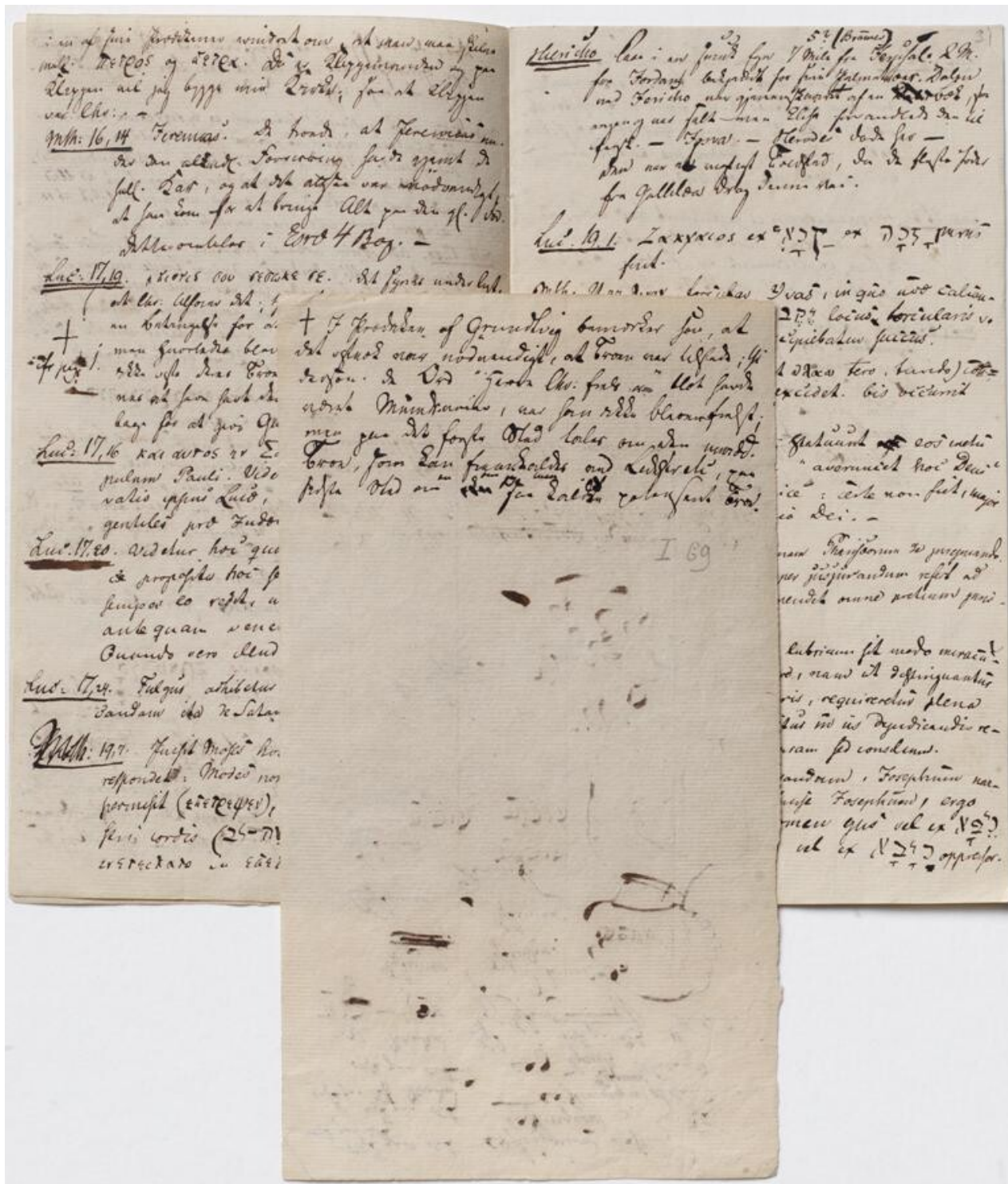
Mth: 18, 24. ταλαντων ροζ Erant diversa genera talentorum atticum, syriacum, babylonicum. h: l: sine dubio talentum syriacum = 3000 sicli = 500 Th. Alii en Sekl. 4 Μ. en Drachme 1 Μ. en Talent 2000rd. en Denarius 1 Μ. 1 As først 110 Drachme, dernæst 116. En Kodrans ¼ As. λεπτος = ½ Kodrans. en Stater = 1 Sek. 4 Μ[.] Mina = 10 Rbd. en Stater = 2 Μ.

Luc. 10, 26. πως αναγιγνωσκεις formula inter Rabb. solita ηη ηαηη

27. εξ ολης της ισχυος ηαηη

Mth: 16, 18 Den første Mand, der urgerede denne Sætning om Pavens Primat grundet paa Peters Primat var Pave Gelasius 1 † 496. - løvrigt er det mærkeligt, at den Forklaring, som Luther tyede til, i den nyere Tid

er bleven gjentaget nemlig ved Stolbergs Omvendelse, da man søgte at afholde ham derfra. - Grundtvig har

1. Papir 4:1, bl. [2v]-[3r], med Papir 5:1, bl. [1r], vedlagt. Sammenvisningstegn ses til venstre midt på Papir 4:1, bl. [2v], og øverst til venstre på Papir 5:1

i en af sine Prædikener erindret om, at man maa skilne mell. $\pi\epsilon\tau\rho\varsigma$ og $\pi\epsilon\tau\rho\alpha$. Du er Klippemanden og paa Klippen vil jeg bygge min Kirke; saa at Klippen var Chr.: -

Mth: 16, 14 Jeremias. De troede, at Jeremias under den almdl: Forvirring havde gjemt de hell. Kar, og at det altsaa var nødvendigt, at han kom for at bringe Alt paa den gl. Od. Dette omtales i Esræ 4 Bog. -

Luc: 17, 19. η πιστις σου σεσωχε σε. Det synes underligt, at Chr: tilføier det; thi det angav han jo altid som en Betingelse for at blive frelst, at de troede; men hvorledes bleve da de Andre frelste, som ikke viste deres Troe, ja som ikke engang synes at have havt den, da de ikke vendte tilbage for at give Gud Æren. ??

¹cfr.pag. 1. *

Luc: 17, 16. και αυτος ην Σαμ: inde cognoscere discipulum Pauli. Videtur enim hæc esse observatio ipsius Lucæ, qui ut ipse Paulus erexit gentiles præ Judæis.

Luc: 17, 20. Videtur hæc quæstio esse ab Pharisæis ironice proposita hoc sensu: Institutio vestra semper eo redit, ut inculcetur poenitentiam ante quam venerit regnum Messianum. Quando vero illud regnum venturum est.

Luc: 17, 24. Fulgur adhibetur ad maximam celeritatem indicandam ita de Satana Luc. 10, 18.

Mth: 19, 7. Jussit Moses hoc in Deut 24 initio. Jesus respondet: Moses non jussit (ενετειλατο) sed permisit (επετρεψεν), ratione habita duri vestri cordis (בל-השק). Chr. igitur malit ενετειλατο in επετρεψεν.

Hiericho laae i en smuk Egn 7 Mile 5? (Brañer) fra Jeruså. 2 M. fra Jordan bekjendt for sine Palmetræer. Dalen ved Jericho var gjenemskaaret af en Bæk, som engang var salt men Elisa forvandlede den til fersk. – Josva. – Herodes døde her – Den var et vigtigt Toldsted, da de fleste Jøder fra Gallilæa drog denne Vei.

Luc. 19, 1. Ζακχαίος ex ιαζῆ ex ηζῆ purus fuit .

Mth: 21, 33 ληνονtorcular 2) vas, in quo uvæ calcantur ηζ 3.) ut h: Ι:βῆ! lacus torcularis v. fovea, in quam excipiebatur succus.

Mth: 21, 44. συνθλαω (ex συν et θλαω tero, tundo) contero, h: Ι: salute excidet. bis occurrit Luc: 20, 18.

Luc. 20, 16. μη γενοιτο Alii statuunt eos metu percussos hoc dixisse »aver[r]uncet hoc Deus« alii rectius ironice: certe non fiet, major enim erit Gratia Dei. –

Mth: 23, 16 etc. Chr: refutat doctrinam Pharisæorum de jurejurando. Is enim, qui jurat, semper jusjurandum refert ad Deum. Nam inde pendet omne pretium jurisjurandi.

Mth: 24, 24. Docet Chr: quam lubricum sit modo

miraculis fidem superstruere, nam ut distinguantur falsa miracula a veris, requireretur plena naturæ cognitio. Igitur in iis dijudicandis respicimus non naturam sed consilium.

Mth: 26, 3. Καίαφα. Observandum, Josephum narrare nomen ejus fuisse Josephum, ergo Cajaphas erat cognomen ejus vel ex κῆρῶ πετρά ob duritiem vel ex κῆρῶ oppressor.

Luc: 22, 48. Sensus horum verborum pendet ex pronuntiatione aut: num tanta est impudentia tua ut osculo signo amoris turpiter abutaris, ita si emphasis quæritur in φιληματι. aut noli credere me latere animum tuum erga me hostilem .

Mth: 26, 61. δυναμαι καταλυσαι respiciunt hæc verba ad Joh: 2, 20. verba incertæ interpretationis, certe false explicarunt ea Judæi. Act. 6, 14 simillima occurrunt de Stephano .

Luc: 23, 30 etc. ex hac narratione de mulieribus Chr: prosequentibus orta est legenda de Veronica pia matrona Hierosolymitana, quæ accurrit et linteo Jesu abstersit sudorem, atque ut ei esset præmium perenne effecit Jesus ut facies sua linteo impressa maneret, quod sudarium servatur Romæ in basilica Petri, et ostenditur una cum lancea, qua latus Chr: perfossum est

P2:4:2

σιτιστος ex σιτιζω saginatus, altilis Mth: 22, 4.

Φιμου (ex φimos capistrum) 1) capistro os obturo 1 Cor 9, 9.

2) obmutescere facio – φιμοομαι obmutesco.

διυλιζω (ex δια et υλιζω defaeco ex υλη faeces) percolo, percolando purgo – δ. τον κωνωπα vinum percolando purgare a culice .

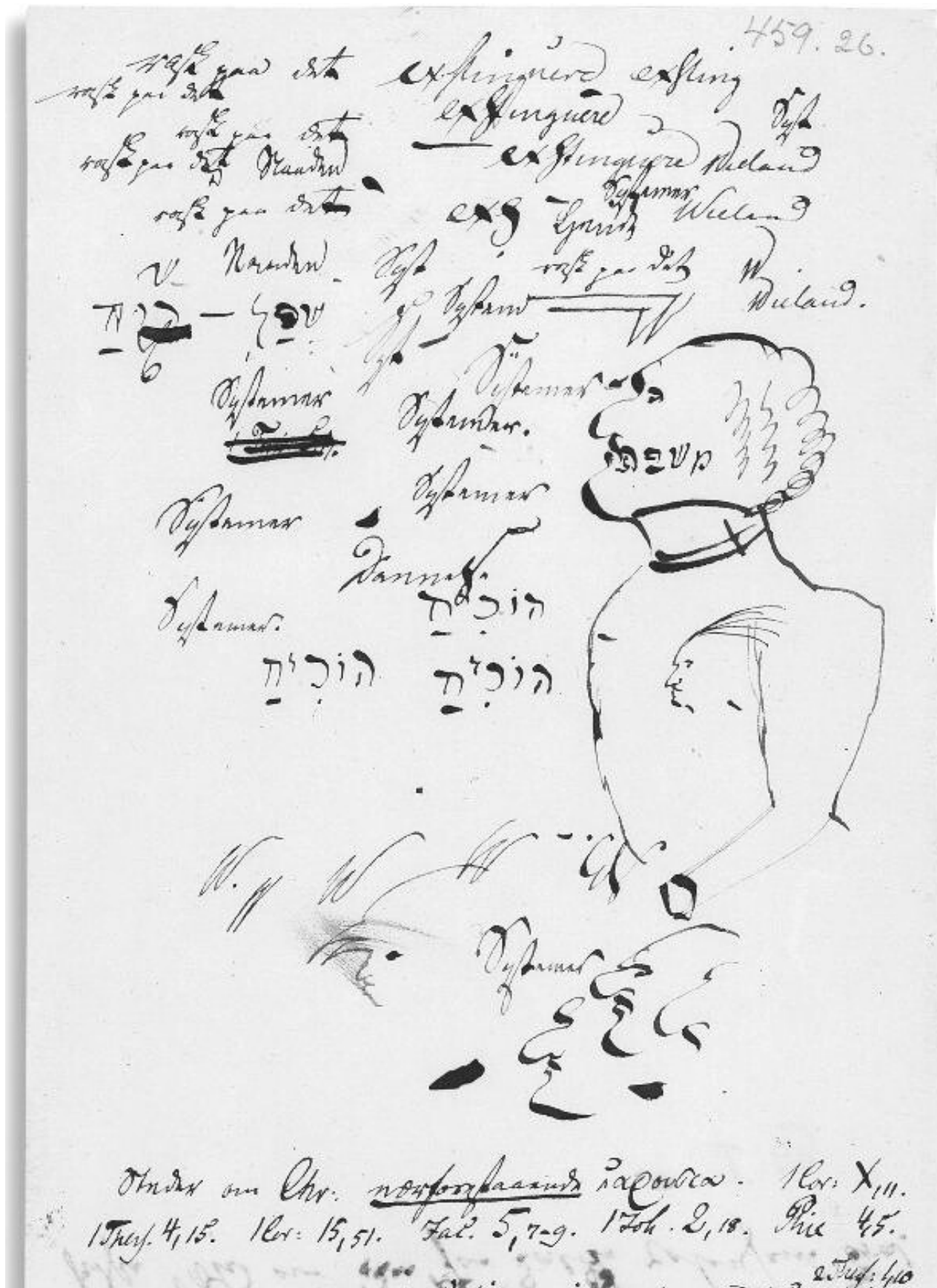
αθως (ex a pr: et θωη poena, mulcta persolvenda LXX pro ἰγῆ) qui culpa vacat. insons. apud profanos genitivo conjungitur αθως τινος immunis, liber ab aliqua re, nostri vero scriptores secuti hebr: הן ἰγῆ dicunt αθως απο τινος.

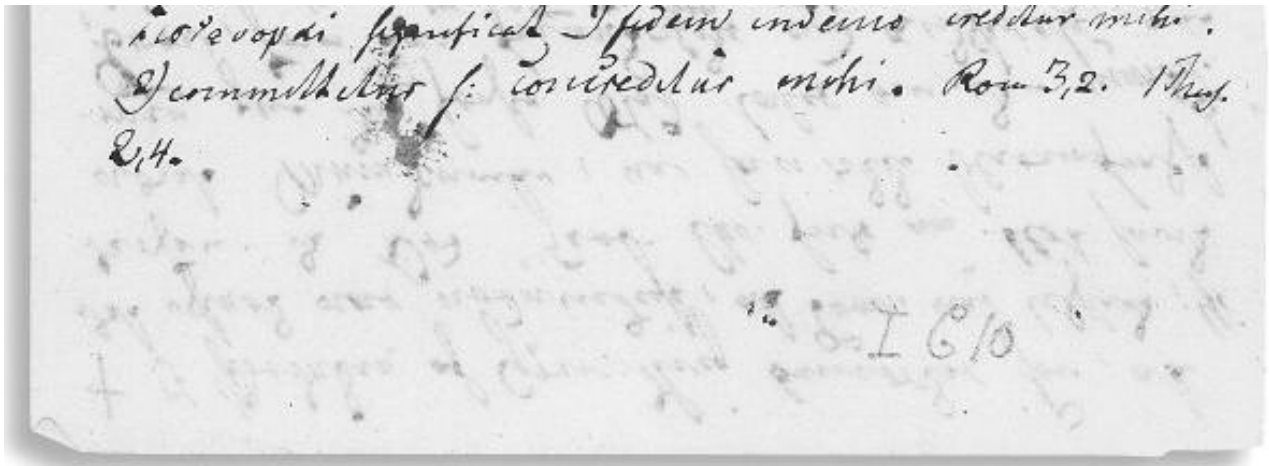
P2:5:1

*¹I Prædiken af Grundtvig bemærker han, at det vistnok var nødvendigt, at Troen var tilstede; thi dersom de Ord »Herre Chr: frels os« blot havde været Mundsveier, var han ikke bleven frelst; men paa det

første Sted tales om den umidd. Troe, som kan fremkaldes ved Lidelser etc, paa sidste Sted om en om jeg saa maa kalde potenseret Troe.

P2:5:2

2. Papir 5:2, bl. [1v]

rask paa det exstinguere exsting

rask paa det exstinguere Syst

rask paa det ---

rask paa det Naaden exstinguere Wieland

- Systemer

rask paa det exs kjendt Wieland

ש Naaden Syst rask paa det W.

שפּלִירוּם System W Wieland.

Syst -

Systemer Systemer

Systemer.

1 Tim. 5, 17. משפת

Systemer

Systemer

Dannelse

Systemer. הוכיח

הוכיח

הוכיח

W. W W W

W

Systemer

P2:5:3

Steder om Chr: nærforestaaende παρουσία. 1 Cor: X, 11.1 Thess. 4, 15. 1 Cor: 15, 51. Jac. 5, 7-9. 1 Joh. 2, 18. Phil 4, 5.

πιστευομαι significat 1) fidem invenio creditur mihi. 2 Thess: 1, 10 2) committitur s: concreditur mihi. Rom 3, 2. 1 Thess. 2, 4.

P2:6

(Rom: VI, 7. Rom: 9, 28.)

Act: 12, 6 αλυσις - εως. vinculum, catena 2) status vincti, status custodiae Eph: 6, 10; 2 Timth: 1, 16. - 13, 4. αποπλεω - ευσω. navigo, nave discedo. quater: Act: 14, 26; 20, 15; 27, 1. - 13, 50 παροτρυνω (παρα et οτρυνω instigo) instigo ad aliquid, incito, concito. est apud profanos poeticon. 13,50 οριον - ου. λιβα neutrum ex οριος ad terminum spectans. terminus finis. 14, 1 κατα το αυτο simul. 14, 10 ήλατο aor. 1. 3 sing. ex άλλομαι. 14, 13 στεμμα - τος (ex στεφω perf. pass. εστεμμαi corona circumdo, cingo) vitta, infula rotissimum vittæ, quibus victimæ ornabantur. 14, 16 παροιχομαι, f. παροιχησομαι perf. παρωχημαι. (ex παρα et οιχομαι ab eo discedo.). 15, 20 αλιςγημα apud profanos non legitur, nec αλιςγεω ex quo deducendum. αλιςγεω (est ex αλιω voluto) volutando inquino, contamino, polluo, et legitur in versione Alex. pro λχι hinc substantivum de carne e victimis gentilium residua.

17, 4 προςκληρω. sorte alicui aliquid tribuo, de sorte, quæ a Deo s. fato definitur pass. ex Dei voluntate attributor, adjungor. - - 17, 6 αναστατω ex αναστατος (surgens, expulsus; destructus), sedibus suis expello - destruo, perturbo - - 18, 2 προςφατως ex προςφατος (προ et σφαζω mactō) nuper mactatus deinde in universum recens. - 18, 7. συνομορω (ex συν - όμου - όρος finis) confinis. 19, 12 χρως (cognatum nominibus χροα, χροος ex χρωα) superficies rei alicujus, hinc etiam color ejus, superficies corporis humani, cutis hic: quæ cutem

corporis, nudum corpus contegerant – 19, 35
καταστειλω 1) demitto, contraho ut vela 2) mitigo
tranquillo. 36 oportet vos esse tranquillos.

P2:7

Gal: 3, 19-4, 8.

De nexu nonnulla præmonenda videntur. In cap: 3 duobus momentis probat homines ad salutem per legem pervenire non posse. Alterum argumentum est ex historia petitum; docet, Abrahamo salutem contigisse, non ob circumcisionem, non ob facta, sed ob fidem (Gen: 12, 3.). In altero testem argumentationis suæ ipsam legem inducit, afferens verba Deut: 27, 26; Lev: 18, 5: Hanc argumentationem vero penitus pertractanti apparebit, P: hoc loco argumentationem accommodare lectoribus; quæ res quamquam explicatu facillima, tamen, cum multos interpretes (Calvin) torserit, silentio non prætermittenda videtur. P: enim h: l: a priori statuit, homines omnino non posse legi satisfacere, atque adeo salutem ex ea non adipisci; id vero non probat. Hæc vero difficultas, si ad lectores respexerimus, prorsus evanescit. Habebant enim ii, prouti Chr: religioni dediti, sibi persuasum, sese non potuisse legem explere (Mth: 5, 17.).

Ita ad liquidum perducto, homines non posse salutem petere ex lege, ad rem fortasse a Judæis objiciendam respondit. Sæpius P:, ubi de auctoritate legis deque efficacia ejus ad homines salvos præstandos agit, huic objectioni obviam it. Atque non possumus non fateri, hanc quæstionem, si aliquando Judæorum cogitationes respexerimus, jure suo esse propositam. Jam vero si quæritur, quid insit huic quæstioni τὸ οὐκ ὄνομος, ratione habita commatis, quod sequitur; statuendum puto duas quæstiones in hacce latere. Si enim tenemus, Judæos plurimum tribuisse legi M:, eamque pignus benevolentia Dei habuisse, atque videmus P: vehementer invehi in legem, eundemque demonstrare, homines per legem æternam salutem consequi non posse, eumque adeo statuere, legem hominibus, quod promiserit, non posse præstare, – tum necesse est, Judæi hanc quæstionem proponant: »Quid est igitur lex«. estne illa divinæ an humanæ originis. – Ad hanc quæstionem respondet P: hisce verbis ετεθη διαταγεις δι' αγγελων. Nam aliter, cur hæc verba adjecerit P, equidem non video. – Altera quæstio est: cur igitur lex data est. Judæos enim hoc sibi persuasum habuisse, homines posse per legem salvos præstari, ostendit et doctrina Pauli; si enim Judæi negassent homines posse per legem salvos esse, tum omnino superfluum fuisset, hoc iis inculcare; et vivendi ratio Judæorum, nam summam operam dederunt, legi satisfacerent, quare etiam legalitas maxime inter eos floruit. Ad hanc quæstionem respondet hisce verbis: των παραβασεων ενεκα.

των παραβασεων ενεκα. primum de singulis verbis.

[a] 19.

παράβασις indicat peccatum, cujus sibi conscius est auctor, quo ille certam legem transgreditur. (Verbum synonymon est παραπτώμα.) Hanc notionem inesse verbo ex etymologia videre licet, derivatur enim ex παρα et βαινω. Inde etiam ortum est, ut P: semper hoc vocabulum usurparet, ubi est sermo de peccato Adami. Adhibet vero αμαρτία ubi sermo est de peccatis cuius auctor non est sibi conscius. –

De sensu, quod attinet, nonnulli statuerunt hunc esse sensum: legem datam esse, ut cohiberet peccata. Sed observ: est. 1) si hoc fuisset consilium legis, nondum ad scopum sibi propositum pervenisset; re igitur infecta abrogata est, quod non convenit cum sapientia Dei; et si pervenisset, tum religio Chr.; cum lex homines salvos præstare potuisset (Lev. 18, 5.), opus non fuisset. 2) hic sensus omnino non congruit cum doctrina Pauli. Docet enim ille tantum abesse, ut lex remove peccata possit, ut etiam ansam det peccati (1 Cor: 15, 56.). – Si igitur analogiam spectamus hic sensus evadit: lex data est, ut homines peccatorum sibi conscii fiant, atque adeo animus ad deum convertatur. (Rom: 3, 20. 7, 8.13.).

[b] NB.

διαταγεις δι' αγγελων. Constat Judæos semper narrationem de lege Mosaica auxisse et exornasse. Hujus rei etiam h: documentum habemus. De præsentia enim angelorum nihil exstat in libro Ex. Hæc traditio est serioris originis, nec quidquam in V. T. occurrit. In LXX vero in libro Deut: XXX, 2 adduntur hæc verba οι αγγελοι εξ δεξιων αυτου. Rabbini multa simplici narrationi sacræ scripturæ addiderunt, ita tradiderunt, Mosem de monte decedentem oblitum fuisse verba Dei, sed duos angelos missos esse, qui ei verba Jehovæ in memoriam revocarent. Statuerunt enim Rabbini Deum semper apparere hominibus angelis cinctum, ut majestatem ejus indicarent. Occurrit hæc traditio etiam in Act: 7, 53. εις διαταγας αγγελων. (quæ verba tamen nonnulli de variis classibus angelorum explicarunt); Heb: 2, 2.

εν χειρι μεσιτου. μεσιτης qui medius inter duas partes stat, mediator. εν χειρι τῷ occurrit hæc formula etiam Act 7, 35; fere idem indicat quod δια cum genitiv:, quod sæpissime occurrit, ubi Chr: commemoratur ut instrumentum Dei ita in creatione mundi etc. (Heb. 1, 2. Joh. 1, 3. Col: 1, 16. etc.).

ὁ δε μεσιτης ενος ουχ εξτιν. Difficultas in vocabulo ενος absolute posito. Nonnulli subintelligunt πραγματος, muneris, ministerii, consilii ο: omnibus mediatoribus non idem est consilium, Deus vero unus est. Alii subintelligunt σπερματος hoc sensu: mediator non est unius partis s. factionis; nam semper duæ partes adesse debent. Alii subintelligunt νομου. Hæc explicatio maxime in hunc locum quadrat. Ita fere apostolus ratiocinatur: lex Mosaica quidem data est per mediatorem, sed inde non sequitur, legem Mosaicam ita per se sufficere, ut religio perfectior in locum ejus succedere non possit; nam in notione mediatoris nihil est, quod prohibeat, quo minus plures mediatores admittamus. –

[c] v. 20.

d. 3^{die} Decemb: 1833.

P2:8

det jo netop anføres som noget Characteristisk ved ham, at han vedbliver at synke dybere. (Maaskee kunde og det Udtryk απ' αιωνος Luc: 1, 70 forstaaes paa en lignende Maade, saa at derved tilkjendegaves, at det især var Væsentlig for Propheterne at forkynde Messiaë Komme?) Stedet Joh: 8, 44. blev da at forstaa saaledes: Djævelen dræbte (i aandelig og deraf flydende fysisk Henseende) Msk, og det hørte Væsentlig med til hans Væren, at han forlukkede Msk og forlokker dem. Imidlertid bruges her paa dette Sted Imperf: ην med Betydning, da nu ved Chr: Komme Djævelens Magt er ophævet; vel vedblev han at synde (αμαρτανει 1 Joh: 3, 8), men han ophørte at være ανθρωποκτονος, uden forsaavidt Msk. selv gav sig i hans Magt. Udtrykket απ' αρχης angiver saaledes en Tidsbestemmelse, som fE i dette Tilfælde: saa længe der har været Msk til, har Djævelen forsøgt at forføre dem, altsaa lige fra de første Msk. af.

d 103 34.

P2:9:1

pag. 5 øverst. Skal Ethiken opstille dette Begreb af K:a priori, saa seer jeg ikke, hvorledes det vil kunne bestemme de Steder, i hvilke de individuelle Skikkelser, saasnart de historisk ere fundne; thi det kunde jo være at Historien ei svarede til vor Forestilling; skal den opstille den a posteriori, hvori bliver saa dens Virksomhed forskjellig fra Religionsphilosophie. – Begrebet K. maa jo være saaledes opstillet, at alle Arter af K. passe ind der under; thi ellers kunde jo det Tilfælde møde, at vi stødte paa noget, som vi maatte kalde K, og som dog ei lod sig henføre under det opstillede B.

pag. 6. wissenschaftlichen Disciplinen. Disse maa da vel ogsaa igjen være gjenemtrukne af den chr. Aand; thi ellers komme vi jo til at bygge med fremedartig Materiale?

P2:9:2

Jeg kan ikke see Andet, end at S. ligefrem sætter Selvbevidstheden istedetfor Følelse (pag. 16) i Modsætning (til pag. 8. 2.)

P2:9:3

§ 4..

Naar vi selv indenfra blive paa een ell. anden Maade, uden at Andet tillige dermed er sat, saa er dette det simple Forhold af et sig selv væsentligt ligt blivende.

m.m.m.

m.

C V

Absolut Frihedsfølelse kan det ei være; thi udsiger Frihedsfølelsen en af os udgaaende Selvvirksomhed, saa maa denne have en Gjenstand, der paa en ell. anden Maade er givet os, hvilket ikke kunde skee uden en Indvirkning af den paa vor Modtagelighed

P2:9:4

P2:9:5

Vor Sætning vil træde mod den Mening, at denne Afhængighedsfølelse selv er betinget ved en ell. anden foregaaende Viden om Gud. -

saa at Gud nærmest betegner os det, som i denne Følelse er medbestemmende, og hvortil vi referere denne vor saaledes-Væren, men ethvert andet Indhold af denne Forestilling maa først blive udviklet af det angivne Grundgehalt.

Den absolute Afhængighedsfølelse udsiger jo: hvorfra vor modtagelige og selvvirksomme (pag 22) Tilvær er.« hvorledes kan man da sige (pag 26.) das schlechthinnige Abhängigkeitsgefühl, in welchem dieser Gegensatz wieder verschwindet – Hvorledes kan man sige (pag 26), at Alt det, som Subj. modsatte sig paa det mitterste Standpunct, viser sig [s]om identisk med ham. Naturen hører jo og dertil.

Den høieste Selvbevds. i og for sig, da den ikke afhænger af yderlig givne Gjenst., som nu kunne berøre os, nu igjen ei, og da den som abs. Afhængf. er ganske einfach, og bestandig bliver den samme

Den sandselige Selvb. falder efter dens Natur i det Behagelige og Ubehagelige. Den høier[e] Selv. bærer ikke en saadan Modsætning i sig. –

Dets første Fremtræden er stedse Livs Opløftelse – Tænke vi det i dets sig selv lige Væren uden H. t. den s. S B. saa bevirker det en uforanderlig Lighed i Livet, som udelukker enhver saadan Modsætning.

P2:9:6

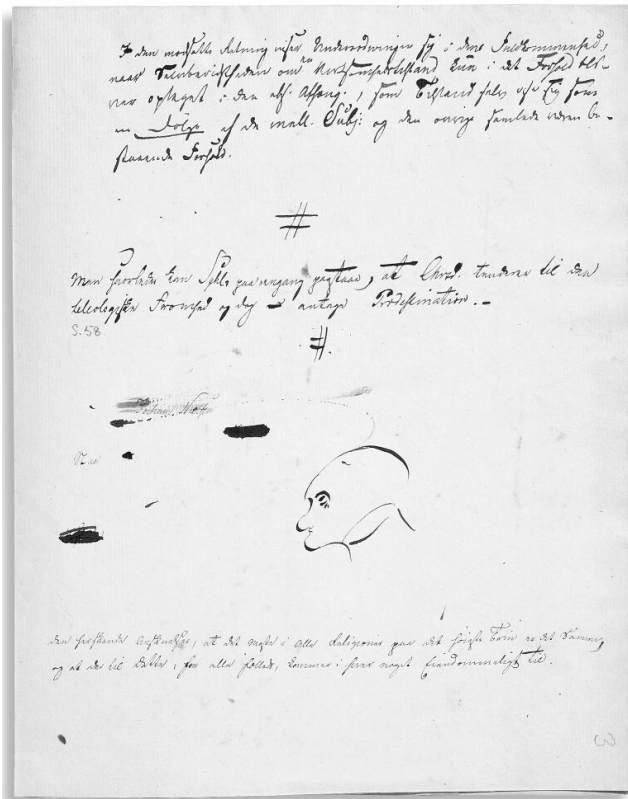
Naar den abs. Afhængighedsfølelse, saaledes som den udtaler sig som Gudsbevidsthed, er det første Trin af den umidd Selvb., saa er det og et for den msklige Natur væsentlig Element. – –

=

Men naar Følelsen af den abs. Afhængighed er det høieste, hvorledes forholder det sig da med Bønnen?

Saa bliver da Bønnen kun at betragte som en Fiction

P2:9:7

3. Papir 9:7-8, bl. [2r]

I den modsatte Retning viser Underordningen sig i dens Fuldkommenhed, naar Selvbevidstheden om en Virksomhedstilstand kun i det Forhold bliver optaget i den abs. Afhæng., som Tilstand selv viser sig som en Følge af de mell. Subj: og den øvrige samlede Væren bestaaende Forhold.

#

Men hvorledes kan Schl: paa eengang paastaae, at Chrsd. tenderer til den teleologiske Fromhed og dog antage Prædestination. -

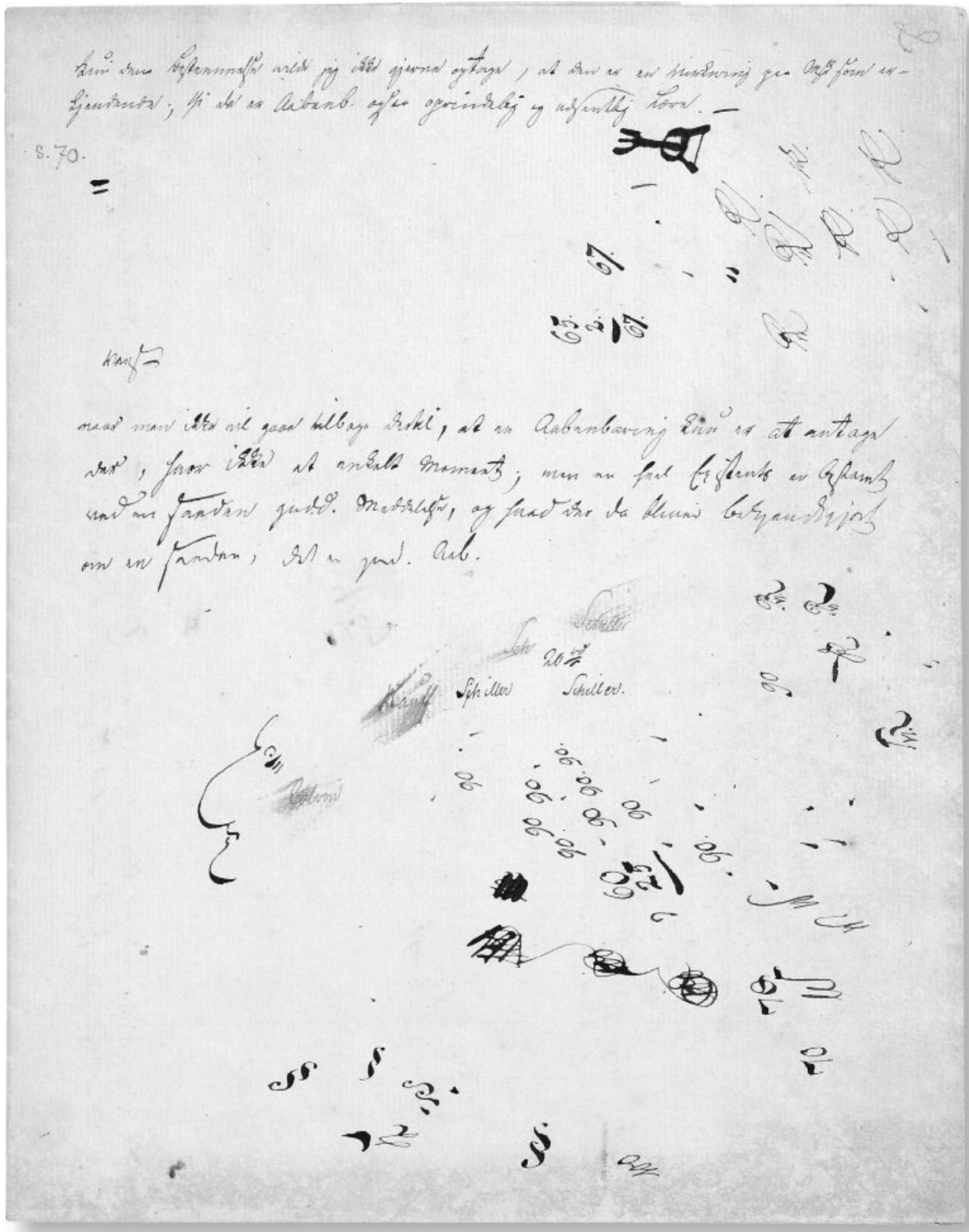
#.

Jochum Nielsen

Naa

P2:9:8

Den herskende Anskuelse er, at det Meste i alle Religioner paa det høieste Trin er det Samme, og at der til Dette, for alle fælleds, kommer i hver noget Eiendommeligt til.

4. Papir 9:8-9, bl. [1v]

Kun den Bestemmelse vilde jeg ikke gjerne optage, at den er en Virkning paa Msk som erkjendende; thi da er Aabenb. ogsaa oprindelig og væsentlig Lære. -

=

65

2 67

67

R

R R R

VI VI

R

R R

Vens -

naar man ikke vil gaae tilbage dertil, at en Aabenbaring kun er at antage der, hvor ikke et enkelt Moment; men en heel Existentis er bestemt ved en saadan gudd. Meddelelse, og hvad der da bliver bekjendtgjort om en saadan, det er gud. Aab.

P2:9:9

Schiller

R R

VI VI

Sch

20rd

R

Schiller

Schiller.

90

Hauff

R

vi

Calvin 90 90

90 90

90 90 90

90

60

25 90

90

W W

70 W

70

§ § R

R § 100

P2:10

m. m.

Men Relationen til Forløsningen er kun af den Grund i enhver chr. from Bevidsth., fordi Stifteren af det chr. Samfund er Forløseren; og Chr: er kun paa den Maade Stifter af et fromt Selskab, som Lemmerne af samme blive sig Forløsningen bevidst ved ham.

Deres Hovedbeskjæftigelse er at stifte et Samfund paa bestemt Lære og under bestemt Form. Men bestaaer i Samfundet en betydelig Forskjel i den fri Udvikling af Gudsbevidstheden, saa ere Nogle, hos hvilke den er bunden, mere trængende til Forløsning; og Andre, i hvilke den er høiere, mere skikkede til F., og saaledes følger ved de Sidstes Indvirkning paa de Første en Nærmelse til Forløsning, kun ikke videre end til Forskjellen mel. begge er hævet, blot derved at Samfundet bestaar. -

4962 lmg mg

4) Mg

P2:11:1

Dogmatiske Sætninger ere Troessætninger af den fremstillende belærende Art, ved hvilke den størst mulige Bestemthed bliver tilsigtet.

600 hans 800

30 hans

P2:11:2

ψ. ψ. ψ. Psi # R † ψ.

men ogsaa alle Læresætninger, som ere et dogmatisk Udtryk for det, som i Kirkens offentlige Forhandl., om end og kun i enkelte Egne af samme, bliver hørt som Fremstilling af den fælleds Fromhed uden at foranledige Trette ell Adskillelse

P2:12

P2:13:1

1ste Afsnit

Beskrivelse af vor fromme Selvbevidsthed, forsaavidt Forholdet mellem Gud og Verden deri udtrykker sig.

P2:13:2

§ 39 Læren om Skabelsen er fortrinlig at udvikle i den Hensigt, at Fremedartet bliver afværget, for at ikke af den Maade, hvorpaa Spørgsmaalet om Oprindelsen, andetsteds bliver besvaret, Noget skal indliste sig i vort Gebeet, som staar i Modsigelse med den abs. Af F. rene Udtryk. Læren om Opholdelsen fortrinlig for derved fuldkommen at fremstille hiin Grundfølelse.

P2:13:3

Naar Begrebet om Skabelse skal videre blive udviklet, saa maa Verdens Opstaaen vel ganske blive henført til den gudd. Virksomhed; men ikke saaledes, at denne bliver bestemt efter Msklig Viis; og Verdens Opstaaen skal fremstilles som den al Vexel betingende Tidsopfyldelse, men ikke saaledes, at den gudd. Virksomhed selv bliver en timelig. -

Har Skabelsen selv indtaget en Tid?

Har Tiden været før Verden ell. først med den?

Kan der tænkes en Guds Væren uden Skabning?

P2:13:4

- Forestillingen om Djævelen, som den har uddannet sig blandt os, mangler saa aldeles Hold, at man ikke kan tilraade Nogen Overbeviisningen om dens Sandhed; men vor Kirke har ogsaa aldrig gjort en doctrinel Brug deraf. -

[a] AntagerSchl., at Msk. er skabt syndig. - (Theorie om Englenes Syndefald.) - Sichverfü[h]renlassen (pag 232) forudsætter noget ondt.

P2:13:5

#

Præg af en ordsprogelig Brug bærer Stedet Luc. 22, 31.

-

[a] ad pag. 242 – Da dog i Almindelighed de, der knytte Troen paa Chr til Troen paa Djævelen, ogsaa antage, at Djævelen forledte Msk, hvorved Synden kom ind i Verden, saa synes jeg dog at de med Rette kunne vedgaae deres Paastand.

P2:13:6

Hermed er at mærke, at paa den ene Side ikke sjelden en urigtig Værd bliver sat på en udtrykkelig Tilbageføren ogsaa af det Mindste til dette Forhold; paa den anden Side, at vi ofte med ikke større Ret modstræbe en saadan Henføren.

#.

Thi i Totaliteten af endelig Væren tilkommer hver enkelt kun en besynderlig og partiel Aarsagelighed, idet ethvert ikke er afhængig af et andet; men af Alt andet; den almindelige er kun i det, hvoraf Totaliteten af denne delte Aarsagelighed selv er afhængig. –

P2:13:7

2 det

[a] 62.

Om de gudd: Egenskaber, som referere sig til den fromme Selvbevidsth., forsaavidt den udtrykker det almdl. Forhold mellem Gud og Verden.

[b] 50 –

[c] ~~4~~ 5.

betegne noget besynderligt i Gud, men kun noget
besynderligt i Maaden at henføre den absolute
Afhængighedsfølelse til ham.

P2:13:8

Adskillelsen af den gudd. Allestedsnærværelse som en
hvilende og en virksom Egenskab ophæver ufeilbarlig
den gudd. Aarsageligheds væsentlige
Sigselvligeværen.

Umaadelighed enten = Uendel.

P2:13:9

P2:13:10

§ 54.

I Begrebet af den gudd. Almagt er saavel det
indeholdt, at det hele alt Rum og Tid omfattende
Natursammenhæng er grundet i den gudd., som evig
og allestedsnærværende al endelig modsat,
Aarsagelighed – som ogsaa det, at den gudd.
Aarsagelighed, som vor Afhængighedsfølelse udtaler
den, fuldk: bliver fremstillet i Totaliteten af endelig
Væren, tilmed at Alt virkelig skeer, hvortil der gives en
Aarsagelighed hos Gud.

Virkelig – Mulig.

Gud kan bevirke Alt, hvad der er muligt ell. ikke indeslutter nogen Selvmodsigtelse i sig:

middelbar - umidd. | absolut - geordnet .

absolut gudd. Villen - betinget. -

Jeg synes, at man saaledes kunde vise, hvor urimeligt det var, at skilne mellem en umidd. og midd. Guds Virksomhed. Til Begrebet af en midd. V. hører at man bruger Midler; men den Gjenstand, jeg bruger som Middel, maa eo ipso træde op som givet, som jeg altsaa udøver en Magt over; men som igjen udøver en Magt over mig; men et saadant Forhold kan ei tænkes bestaaende med Guds absolute Frihed.

d. 1 Octbr. 1834.

P2:13:11

§ 55.

Ved den gudd. Alvidenhed maa forstaaes: den gudd. Almagts absolute Aandelighed. -

Imidlertid ogsaa afseet herfra vil det vise sig, at, naar overhovedet noget er muligt for Gud udenfor det Virkelige, der da ogsaa paa ethvert Punct er uendelig meget muligt, og da ethvert Punct er medbestemmende for alle øvrige; saa opstaaer for ethvert Tilfælde fra hvert Punct af en anden Verden.

Men at vilde bestemme Ligheden mell. Gud og det Aandelige i endelig Væren. -

Tager man hertil at unægtelig der idetmindste er stor Sandsynlighed for, at man paa den ene Side tillægger Gud en dobbelt Selvbevidsthed (en oprindelig og en reflecteret), og paa den anden Side ogsaa forudsætter en Sønderlemming af Viden i ham .

P2:13:12

Einheit - Unendlichkeit - Einfachheit .

- det kan stricte taget ikke være en Tings Egenskab, at den kun er forhaanden i et bestemt Antal. = Gud har ikke sin Lige. (Einzigkeit) = Den Egenskab, ifølge hvilken der ingen Forskjel i Gud finder Sted mellem Væsen og Tilvær.

Einfachheit Materien bliver fjernet fra Gud, ell. Alt hvad der er Deel og S sammensætning bliver udelukket.

afledet af den fromme Selvbevidsthed saaledes som den allerede bliver forudsat i ethvert chr: fromt Livmoment.

P2:14:1

6. Papir14:1-5, bl. [1r]

Opstaaen af et mskligt Liv kan betragtes

bbelt Maade, som ein Ergebniß i den lille

n det umidd. falder hjem til og som af den msklige
Natur i Almdl.

Foreningen er

at Foreningen af begge viser sig

at Personen J. Chr. med constituerende

nen meget mere som en Handling af

gaae

aldeles

Vi

Vi

Vi

V

Vi gaae

P2:14:2

#

Vi

ningen af den gudd. Natur med den

r den gudd. alene virksom ell.

nde, og

nde ell.

ingen

ge

P2:14:3

Skjebnens Veie

pag. 31.... raabte Ynglingen med Hæftighed skjød
Hjertet op i Livet og stillede sig i en mandig Positur.

P2:14:4

Lund

G.

W. G G

G G W G

W. G

Gerhard.

Groot.

P

Lund.

S Kierkegaard

Liges

L Ligesaa L Ligesaa.

P2:14:5

Mth: 5, 45. – Luc. 15, 11.
Eph. 2, 7. Tit. 3, 4.

Joh. 3, 16. 1 Joh. 4, 10. 16.19.
Rom. 5, 8.

P2:14:6

P2:15

Secundum Rückert.

Epheserne.

1, 8 εν παση σοφια και φρονησει. Nogle have forbundet disse Ord med de følgende γνωρισας; men det er der ingen videre Grund til. I Almdl. forstaaes det saaledes, at σοφια og φρονησις forklares om de Gode Gud har tildeelt Msk, hvorved han altsaa har viist sin Naade (χαρις). Men denne Forklaring synes ikke at harmonere med det hele Nexus. Her hvor han taler om Guds Naade med H. t. Msk Frelse ved Chr., synes det underligt, at gaae saa snart over til saadanne Guds Gaver som disse. Rigtigere derfor forstaaes disse Ord om Gud, som ved den fri Naades-Foranstaltning, ifølge hvilken han ogsaa kaldte Hedninger til Xdommen, netop havde vist sin σοφια og φρωνησις cfr Rom XI, 33. – (cfr 1 Cor. 1, 24., hvor Paulus siger, at Chr: Korsfæstelse var for de kaldede θεου σοφια, saa mener han dermed, at denne gudd. Foranstaltning netop var et Beviis for Guds Viisdom).

v. 12 προηλπικοτας. ελπιζειν εν τιμι er at sætte sin Tillid til Noget ell. Noget. προελ.ενΧ. er altsaa at sætte sin Tillid til Chr. forud (enten foriveien ell. foran Andre). Betænker man nu, 1) at Composita med προ hos P. aldrig refereres til Personer; men til Gjenstande (cfr. III, 3.) og at 2) ήμας slet ikke har noget Eftertryk; saa maa man her ansee de Christne overhovedet for Subj.; og da tillige den rigtige ειναι εις επαινων etc ikke strax in[d]træder, saa kunne vi ikke give disse Ord nogen anden Betydning end: at vi tilforn, altsaa førend det kommer dertil, altsaa forud have sat vor Tillid til Gud. Apostelen staaer nemlig i Aanden allerede paa Fuldendelsens Standpunct. – Andre have forklaret det med H. t præscientia Dei. Andre have forklaret dette: »Vi« om Jødechristne, der allerede som Jøder haabede paa Chr. Det havde de vel; men hverken finder denne specielle Hentydning Sted; ikke heller er ελπιζειν εν τιμι eenstydigt med exspectare aliquem.

v. 14. εις απολυτρωσιν της περιποισεως. περιποιεν bemærker at gjøre, at Noget bliver tilovers; Med. at gjøre at Noget bliver tilovers for sig; deraf at erhverve, dernæst at gjøre [at] noget ikke omkommer, deraf at opholde. I d. N. T. kun Med. at erhverve sig Noget. Deraf περιποιησις, som ikke forekommer i den gode Græcitæt. Erhvervelse; men ogsaa Eiendom. hebr. הַלְּאֵל, hvorved Israels Folk som Guds specielle Eiendom blev betegnet, istedetfor hvilket ellers περιουσιος. Antager man nu denne Genitiv for en genitiv obj., saa maa man tillige antage, at her er sat Abstract istedetfor Concret. Og saaledes kom vi da til

at tænke paa Jøderne. Men nu pleier P. at overføre de Udtryk, som almdl. brugtes om Jøderne paa de Christne.

v. 15 καθ' υμας forklares i Almdl. som om det stod istedetfor υμων. Winer bemærker, at det egl. betegner: fides, quæ ad vos pertinet. Rückert mener at den locale Betydning maa bibeholdes altsaa: den Tro, som finder Sted blandt Eder. –

v. 17. πατηρ της δοξης. Nogle af Kfædrene have, for at dette Sted ikke skulde afgive noget Vidnesbyrd mod Homousien, forklaret δοξα om Chr: gudd: Natur. Men det er søgt. Rigtigere forklares det med ενδοξος.

v. 17. σοφια maa her forstaaes mere om Erkjendelsens Omfang og Dybde, end om den practiske Dygtighed.

v. 18. πεφωτισμενους τους οφθαλμους er at henføre til δωη. Nogle have villet, for at lette Forklaringen, underforstaae ειναι; ell. finde en Hebraismus deri.

v. 18. ο πλουτος της δοξης της κληρ.

εν τοις αγιοις. Nogle (Koppe) forbinde disse Ord med τις εστιν: hvor stor er hos de Hellige Haabet og Herligheden af den gudd: Arv; men saaledes bliver det slæbende. Andre forbinde disse Ord med κληρον. Da mangler vel Artiklen; men det er noget vi hyppigere finde hos P; men da forandrer κληρονομια sin Betydning, istedetfor den Salighed vi skulle arve, betegner det nemlig nu den Stilling, vi træde i til Andre ved vor Arv: hvor stor Herlighed ligger deri, at I iblandt og med de Hellige ere Guds Arvinger. εν τοις αγιοις have Nogle taget som Neutrum om Himlen; men denne Sprogbrug lader sig ikke godtgjøre.

v. 3. τεχνα φυσει οργης. φυσει have nogle (Koppe) forklaret ved revera; og beraabt sig paa Gal. 4, 8., men vel ere de Guder, som ikke φυσει ere Guder, ikke sande Guder; men derfor betegner φυσει endnu ikke: »isandhed.« Ordet betegner: Afstammelse, Nedstammelse etc. Nu mener vel Rückert at her egl. læres Arvesynd; men om den er her dog paa dette Sted egl. ikke Tale (cfr. Usteri); her er nemlig blot Tale, om hvorledes vi blive os vor Tilstand bevidst. –

v. 5. (χαριτι εστε σεσωμενοι). Er et Udtryk af den inderlige Følelse, at Msk kun har at anerkjende Naade i det, som skeer med ham ved Chr.; og det inderlige Ønske, at hans Læsere dog ogsaa ville erindre sig det.

v. 8. σεσωμενοι. Dette Verb. er netop med Flid valgt her, ikke, som Nogle have meent, betegner det purgare a vitiis, heller ei »ad fidem evangelicam perducere«. Men det er brugt med H. t., hvad han havde sagt i det Foregaaende; at de vare døde ved deres Synder, og τεχνα οργης. En saadan Tilstand kunde ikke andet end føre til απωλεια: Den var de nu udrevne af, og overført i en lykkeligere Tilstand; det var nu virkelig en σωτηρια (1, 13 Rom. 1, 16); og denne var allerede fuldendt og derfor Præteritum.

v. 10. επ' εργοις αγαθοις. i den Hensigt at fuldbringe εργα αγαθα (cfr. Gal. 5, 13. επ' ελευθερια εκληθητε). Meningen er altsaa: Gud har derfor sat os i den ny Forbindelse ved Chr.; for at deraf skulde udgaae et sædeligt Levnet. Det kunde nu synes som om dette ikke hørte til Argumentet, som ligger i Hovedsætningen; men P. gik ud over sammes Grændser; for foreløbig ogsaa at erindre om de Christnes sædelige Forpligtelse. Men erindrer man, at han i det Foregaaende har sagt ουκ εξ εργαων, saa opdager man Hensigten. Ikke εξ εργαων have vi ορνααet σωτηριαν, men επι εργοις αγαθοις. Disse ere ikke Grunden til vor Optagelse i den ny Forfatning; men de skulle følge af den, og da ikke blot εργα, befalede Gjæringer; men i Sandhed gode Gjæringer. εργα αγαθα i Plur. er sjeldnere; almindeligere Singul.; men aldrig εργα νομου αγαθα. –

v. 11. Overgang. Omtalen om de store Velgjæringer,

hvilke Gud har udvist mod den hele Mskslægt i X., fører nu Apostlen til at vise hans Læsere (Hedninge-Chr.; thi kun til saadanne er Brevet skrevet) den store Forskjel mellem hvad de engang havde været, og hvad de nu i Nydelsen af de høieste Goder vare blevne.

v. 12. Χωρίς X. Nogle have forklaret det: de ventede ikke Chr. men siger R. hvor stor end denne Fordeel kunde være, saa synes dog Ordene at udtrykke noget mere. Nu laae det ikke blot dybt grundet i den paulinske Lære, ogsaa at antage en Virksomhed af Chr. (som Verdensskaber) ogsaa i det Gl. T.; men vi have ogsaa et meget sikkert Beviis derpaa (I Cor: X, 4.). - ? ?

απηλλοτριωμένοι. ow. abalieno alienum reddo (entfremden) cum acc: pers. et Genit: rei. destituo aliquem aliqua re. - Med. me abalieno, desero. Hvad nu Stedet her angaaer, da bemærker R., απαλλ. bemærker egl. entfremden; men for at det skal kunne skee, maa, strængt taget, en Forbindelse have fundet Sted iforveien. Ogsaa i Kol: 1, 21. kan man finde det, forsaavidt nemlig Hedningerne ved deres Synder virkelig maatte ansees for fremmede og adskilte fra Gud. Men i πολιτεια I. have dog Hedningerne aldrig taget Deel, og forsaavidt kunde det synes, at han blot skulde have sagt αλλοτριοι. Men lægge vi Mærke til, at πολιτεια maaskee ei her betegner Borgerret, men at πολιτεια i ethvert Tilfælde betegner Forfatning, og at P. vistnok under Forfatning her ikke forstaaer mindre end Theocratiet, og det ikke saaledes som det i Virkeligheden var; men idealt, saa kunde man maaskee her tænke paa Msk. allerældste Tilstand. ? ? ?

αθεοι kan bruges om Msk., som negte Guds Tilvær, og om Msk, som ikke undsee sig for dem (Frevler). Her kalder han Hedningerne αθεοι, fordi de Guder, som de antage, erklærede han jo for ikke Guder (Gal IV, 8.)

v. 15. ινα τους δυο χτιση etc. Vi kjende noksom P: teleologiske Retning til at vide, at overalt hvor han omtaler en ell. anden Guds Foranstaltning med Msk, han ogsaa omtaler Hensigten deraf. Saaledes ogsaa paa dette Sted. Men deraf bliver nu ofte en Følge, at han gjentager sig selv, idet nemlig det han har sagt i v. 14, og det han nu siger i Slutningen af v. 15 ganske er det samme.

v. 16. αποκτεινας την εχθραν. Dette την εχθραν forstaaer R: om Fjendskabet mellem Gud og Msk;

nemlig ikke fra Guds Side; thi det Hele fremgik jo af Guds Kjerlighed (Rom. 5, 8).

v. 21. εν κυριω. Herved maa bemærkes at κυριος betegner Chr. ikke Gud. I detmindste, siger R., erindrer jeg mig intet Sted uden i Citater af det Gl. T, hvor det forekommer anderledes. Nogle forklare ναος εν κυριω for ναος κυριου; men den falder da strax; thi ikke Chr., men Guds skal Templet være. Andre antage, at det staaer istedetfor Dativ. Men det er ligesaa usikkert. Andre opstille en instrumental Forklaring: per Chr.: Men saa bequem den og kunde være, synes den dog ikke at være rimelig her formedelst det foregaaende εν ω, da der ellers opstaaer en besværlig Tautologie. Rigtigst bliver det, at henføre εν κυριω til αγιον, og omendskjøndt det ikke giver noget ret klart Begreb, saa kunde man dog kalde dette Tempel helligt i Herren, for at betegne, at dets Hellighed ikke var Noget Eiendommeligt for det; men beroede kun paa Forbindelsen med Chr.:

Caput 3.

v. 2. Efter Affattelsen af disse sidste Ord (v. 1.) synes det at være faldet Apostelen ind, at hans Læsere dog muligen maatte behøve en Forklaring over, hvorledes det forholdt sig med dette υπερ υμων, hvorledes han nemlig virkelig var den af Gud udkaarede Hedninge-Apostel. – ειγε ηκουσ. er paa Dansk ordret: dersom I nemlig. ο: I have vel nemlig hørt; hvilket tydeligen lod sig udtrykke saaledes: ηκουσατε γαρ που. η χαρις η δοθεισα μοι maa forstaaes som sædvanlig om hans Apostelembede, og den af Gud ham dertil skjenkede Dygtighed. – οικονομια maa forstaaes her ei om provincia officium dispensandi gratiam; men om Anordning, og οικ. της χ. om den gudd. Anordning og Foranstaltning, som gik ud derpaa, at han paa en vidunderlig Maade blev kaldet til Apostel, og havde modtaget det Hverv, at forkynde Chr. Navn blandt Folkeslagene.

v. 4. προς ο med Hensyn hvorpaa ο: hvoraf

v. 5. τοις υιοις των ανθρωπων. Denne Formel forekommer ellers ei hos P.; det er derfor vanskeligt at

afgjøre, om han blot derved har villet betegne Msk. overhovedet, ell. han har brugt dette Udtryk med noget specielt Eftertryk. Rückert mener, at han muligen derved har villet betegne Menneskeheden i Almindl. (Jøder og Hedninger), forsaavidt de ikke havde noget forud for hverandre.

v. 6. εν τω Χρ. maa ikke, som Nogle have gjort, henføres til επαγγ. αυτου; men til alle de foregaaende Ord συγκληρον., συσσ., συμμ..

v. 10. ινα tage Koppe, Rosenmüll., Flatt consequutiv; men uden Grund.

v. 11. κατα προθεσιν των αιωνων. Disse Ord maa forbindes med v. 10 (ινα γνωρ.) ei med φωτισαι παντας; ell. med σοφια (som Andre). Denne Genitiv των αιωνων have Nogle taget som betegnende Obj.: Beslutningen om Aarhundreder. Men αιωνες bruges af P. egl. ikke om Aarhundreder, og προθεσις refererer sig ikke til den lange Tidsrække; men til Det, som engang var fuldendt ved Chr. Medens vi derfor gjerne kunne forklare et Udtryk som οικονομια των αιωνων saaledes, maae vi hellere forklare denne Genitiv som ligebetydende med αιωνιος. Og vi have da og bemærket hos P., at han opfatter det gudd. Væsen paa den Maade, at han betegner enhver Raadslutning af Gud som en evig. -

v. 13. μη εγχαχειν Subj. kan være enten εμε ell. υμας Det Sidste er det bedste.

v. 18. εν αγαπη ερ. enten maa man med Koppe antage en Inversion istedetfor ινα εν αγαπη etc εξισχυσητε; eller ogsaa en anacoluthon for ερριζωμενων.

v. 19. ινα πληρωθητε εις παν etc. Korpius jungit ινα. cum præcedentibus, et explicat de ecclesia: accipi in ecclesiam omnes complectentem; sed obstat παν, quod non multitudinem sed totalitatem omnium membrorum, tum igitur παν superfluum esset; quare

de summa beneficentia, quæ ex multis membris composita est, explicandum: ut impleamini tota, integra copia beneficiorum Dei. –

Cap. 4.

v. 9. κατωτερα μερη Calvin: »Hoc inepte torquent quidam »ad inferos«, quum P. de præsentis tantum vitæ conditione agat, et argumentum, quod sumunt ex gradu comp: nimis infirmum est, comparatur enim non una pars terræ cum altera sed tota terra cum coelo, ac si diceret: ex sede tam excelsa in hoc nostrum barathrum descendit«. –

v. 13. πληρωμα. 1) fartum, fartura, id, quo impletum est aliquid. Hinc. copia, plenitudo 1) omnia, quæ continet aliquid 2) copia, quæ implet, multitudo. – Quum πληρουν etiam dicatur de iis, quæ se diffundunt per spatium, idque implent et tenent πληρωμα 2) transfertur ad locum s. spatium impletum ab aliquo. Sic sens. metaph. Paulus a) quemcunque Christianum appellat πλ. του θεου v. Χρ., quatenus plenus esse debet a Chr. b) ecclesia dicitur πληρ. Χρ. quasi templum, in quo habitat, quod occupat et regit, ut anima corpus. –

v. 16. επιχορηγια. (επι - χορηγια choragium, ludus choricus) largitio, impensæ. Hinc επιχ: apud profanos est suppeditatio, subministratio et sic. Phil. 1, 19. Sed Eph. 4, 16. de constructione dicitur, qua alterum alteri ordine jungitur, ut fit in choris, σωμα i: e: ecclesia connexum et compactum δια πασης αφης της επιχ. per juncturas quascunque constructionis, quod pro δια πασης επιχ. των αφων per summum perfectissimum nexum juncturarum. –

v. 19 απληγηχοτεσαφ απαλγειν af αλγος dolor, dolorem non sentire. Indicatur captus membris 2) metaph. animi obduratio לל הψηנה.

v. 26. ο ήλιος μη επιδυετωPs. 4, 5. simile quid.Deut 24, 15jubet Moses, mercedem mercenariis solvere antequam occiderat sol. Plutarchus dicit, legem fuisse Pythagoræis, non licere iis iram in alterum diem proferre.

Cap 5.

v. 4. ευτραπελιαversatilitas dexteritas, deinde urbanitas et sensu malo scurrilitas.

v. 18 και μη μεθυσχεσθε etc. Offendit, quod h: l: transit P. subito a vitiis inebriationis ad celebrationem. Koppius statuit, eum respexisse ad comotationes, quas instituebant Christiani in cultibus sacris. Tum: Nolite in conventibus sacris indulgere inebrietati, sed satisfacite piis ritibus. Sed nihil est, quod indicat, P. has respexisse; amat sermonis audaciam, qua iisdem verbis utitur ad res physicas et spirituales describendas.

P2:16

Collos 1, 14

hvorledes forholder det sig med V. 14. I Collegiet siges at Gud kan ikke tænkes vilkaarlig at eftergive Straffen; men Straffen sigter til deres sande Vel, og ved Straffen forbedres de; og saaledes blive de igjen Gud velbehagelige; men nu bemærker Collegiet »altsaa betegner απολυτρωσις non solum veniam poenæ, sed liberationem a peccatis.« -

.... Samarit

Samarit

S

Coloss: 1, 24. παθημασιν υπερ υμων ita etiam 2 Timoth: 2, 10 similia occurrunt de Chr: ideo antiqui dogma de satisfactione passiva ∴ Chr: pertulisse poenas omnium hominum, hoc vero eodem jure si respicimus alia loca N. T. dicitur de apostolis ergo

υπερ non vertend: pro sed propter.

2 Cor

hvorledes er vers 27 at forstaae og oversætte.

Constat Judæos plurimum semper tribuisse circumcisioni, erat enim ea signum externum foederis cum Deo facti. Ita dicit Philo circumcisio est εκτομη των ηδωνων, Sens: ratione quidem physica non circumcisi estis, at doctrina chr: pariter ac circumcisione omni peccato omittendo omnique virtuti colendæ adstricti estis. «Circumcisio igitur indicat obligationem moralem.

Collos: 2,22 α εστι παντα εις φθοραν τη αποχρησει.
Nonnulli statuunt esse verba Pauli concedentis aliquid adversariis: quæ certe omnia nocent per abusum – alii ad ipsos doctores referunt: num omnia illa usu nocent – potius ad Paulum declarantem: hisce præceptis nulla vis inest sed omnia per usum pernicioosa sunt. – αποχρησις enim sæpe indicat usum.

P2:17

2 Thess: 2, 1-12.

Opponuntur sibi in omnibus hisce ο ανθρωπος της αμαρτιας, ο αντικειμενος, ο υιος της απωλειας et ab altera parte ο κατεχων.

Omnes fere interpretes antiquiores eccl: protest: explicarunt de pontificibus Romanis et imperatore. Sed obstat, quod Paulus docet prope eminere.

Hugo Grotius explicato απολλυμενος etc de Caligula, ο κατεχων de Vitellio, tum Syriæ et Palæstinæ præfecto, cujus metuit Caligula auctoritatem multitudinemque copiarum. Obstat tempus. Constat enim hanc epistolam scriptam esse post mortem Caligulæ; P: loquitur de tempore futuro. (H: G: ex conjectura statuit epistolam esse scriptam antea).

Bastholm explicat de Nerone, cujus atrocitas cohibebatur per aliquod tempus per Burrhum et Senecam.

Recentiores explicarunt de exitio Hierosolymæ, tum o απολλ: est gens Israelit:, nominatim Pharisæi Rabbini, vel inprimis gens Flaviana (Titus et Vespasian), o κατεχων vero Christiani e Judæis, qui pietate sua ad tempus vastationem retardabant. Obstat (1) contextus, qui docet sermonem esse de iudicio extremo, de universali omnium rerum commutatione, non de excidio singularum urbium.) NB. Adhibet P: nomina numm: singl: ideo arbitrium est hoc sumere sensu colectivo.

Korpreexpl: o απολ. de omnibus impiis et o κατεχων de ipso Apostolo, sed obst: 1) sensus collect: est arbitrarius et 2) articulus ó.

Statuendum est ap: indicasse res privatas Thess:, et verba hæc intelligenda esse de duumviris invicem sibi resistentibus, et forsã o αντιχ: erat suñæ auctoritatis inter Thess:; ideoque fugit ap: perspicuitatem, ne odium sibi contraheret. -

Sensus sic constituendus erit: Adest inter vos, uti nostis homo nomini Chr: infestissimus, alius adest nominis patronus, quo sublato impius ille demum sua consilia patefaciet. - Sed res privatæ Thess: nobis sunt ignotæ. Neque mirum est, P: de hisce rebus obscurius dixisse, si quidem ipsa verba ostendunt, P: antea de hisce rebus cum illis locutum esse. Hic igitur locus in medio reliquendus est.

P2:18

Om Ordene ευλογειν, ευλογητος, ευλογια og καταρασθαι, επικαταρατος .

Disse Ords sande Betydning maa hentes fra det hebraiske: ברך, ברוך, ברכה, ארר, קלל, ארור, קללה.

1. om ευλογ., ευλ. ευλ :

Disse bruges A om Msk :

1) naar Msk: velsigne andre Msk:, hvor det da er α) bede Godt over Een β) gjøre vel imod Een γ) hilse Een.

α) Det bruges i denne Betydning især om Patriarcherne, hvis Velsignelse ansaaes for fortrinlig vigtig, formedelst deres Ærværdighed og Hellighed. Heb: 7, 1.6.7. 11, 20.21. Mc: 10, 16. Luc: 2, 34. 1 Cor: 4, 12.

β) Mth: 5, 44. Luc: 6, 28. Act: 3, 26. Rom: 12, 14. 1 Pet: 3, 9.

γ) Denne Betydning synes mig passer slet ikke paa det af Pott anførte Sted Luc: 24, 51. Derimod synes det bedre at passe i de af Pott anførte Steder nemlig

Luc: 1, 28,42. Mth: 21, 9. 23, 39. etc, dog her Begrebet at nedbede noget Godt ogsaa tilstede.

Af disse Verbets forskjellige Betydninger kommer naturligvis Subst:

dog forekommer ευλογια i ond Betydning Rom: 16, 18.

2) om Msk. mod Gud. Da er det at at ære Gud, hvad enten det skeer i Bøn, ell ved at takke ham ell ved at prise ham paa en hvilkenksomhelst Maade. Saaledes bruges det om Jesus mod Gud Mth: Mth: 14, 19; 26, 26. om Msk: i Almindl: Luc: 1, 64. 24, 53. Jac: 3, 9 etc. Heraf er Ordet ευλογητος, som anvendes i Doxologier, hvad enten θεος staaer ell ei.

B. siges Gud ευλογειν

1) Msk: 3: vise dem Velgjerninger. Heb: 6, 14. etc. her af Talemaaden ευλογημενος του Θεου " ברוך Mth. 25, 34.

2) velsigne andre Ting saaledes Gen: 2, 2 Gud siges at velsigne Sabbathen 3: Gud bød at denne Dag skulde være en Festdag fremfor andre. Saaledes Heb: 6, 7 om Jorden.

Heraf følger nu let hvorledes man har at forklare sig de modsatte Begreber.

καταρ. επιχ:

A om Msk: mod

1) andre Msk: Jac: 3, 9 Mth: 5, 44. Luc: 6, 28. Rom: 12, 4.

2) Ting. Mc. 11, 21.

B. om Gud .

1) Mskene. da betyder det at straffe. Mth: 25, 41. Gal: 3, 10,13.

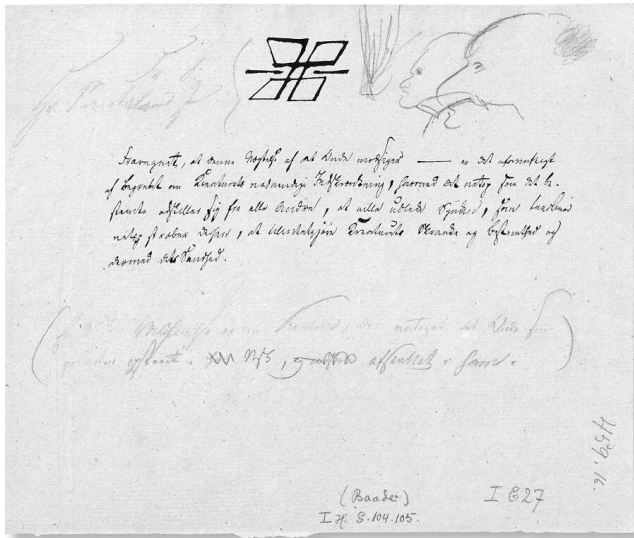
2) om Ting i den Betydning forekommer ei Verbet; men vel Subst: καταρα og det kun eengang Heb: 6, 7. om Jorden, hvor Meningen er den skal blive ufrugtbar.

P2:19

Marheineke.

»der Skepticismus, der innerhalb des Zweifels stehen bleibt, beweiset die Unmöglichkeit eines Wissen[s] von Gott so wenig, daß er vielmehr die Ungewißheit nur für gewiß ausgebend, sein Zweifel und Nichtwissen selbst nur mittelst eines Wissen[s] von Gott geltend machen kann.«

P2:20

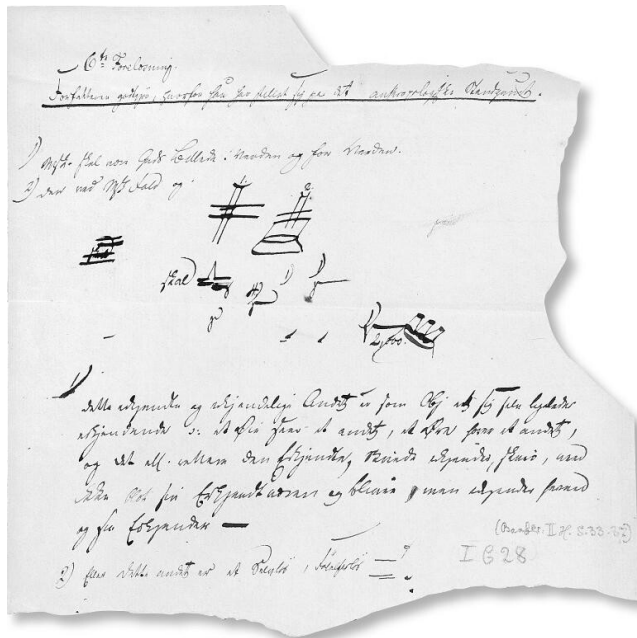

8. Papir20, bl. [1r]

Fraregnet, at denne Nægtelse af det Onde modsiger --- er det ufornuftigt af Begrebet om Kreaturets nødvendige Indskrænkning, hvorved det netop som det bestemte adskiller sig fra alle Andre, at ville udlede Synden, som tvertimod netop stræber derhen, at tilintetgjøre Kreaturets Skranke og Bestemthed og dermed dets Sandhed.

(En 3^{die} Vildfarelse er den Kantiske, der antager det Onde som primitiv opstaaet i Msk, og afsluttet i ham.)

P2:21:1

10. Papir21:1, bl. [1r]

6te Forelæsning.

Forfatteren godtgjør, hvorfor han har stillet sig paa det anthropologiske Standpunct.

1) Msk. skal være Guds Billede i Verden og for Verden.

2) Den ved Msk Fald og

1. 2.

#

prim

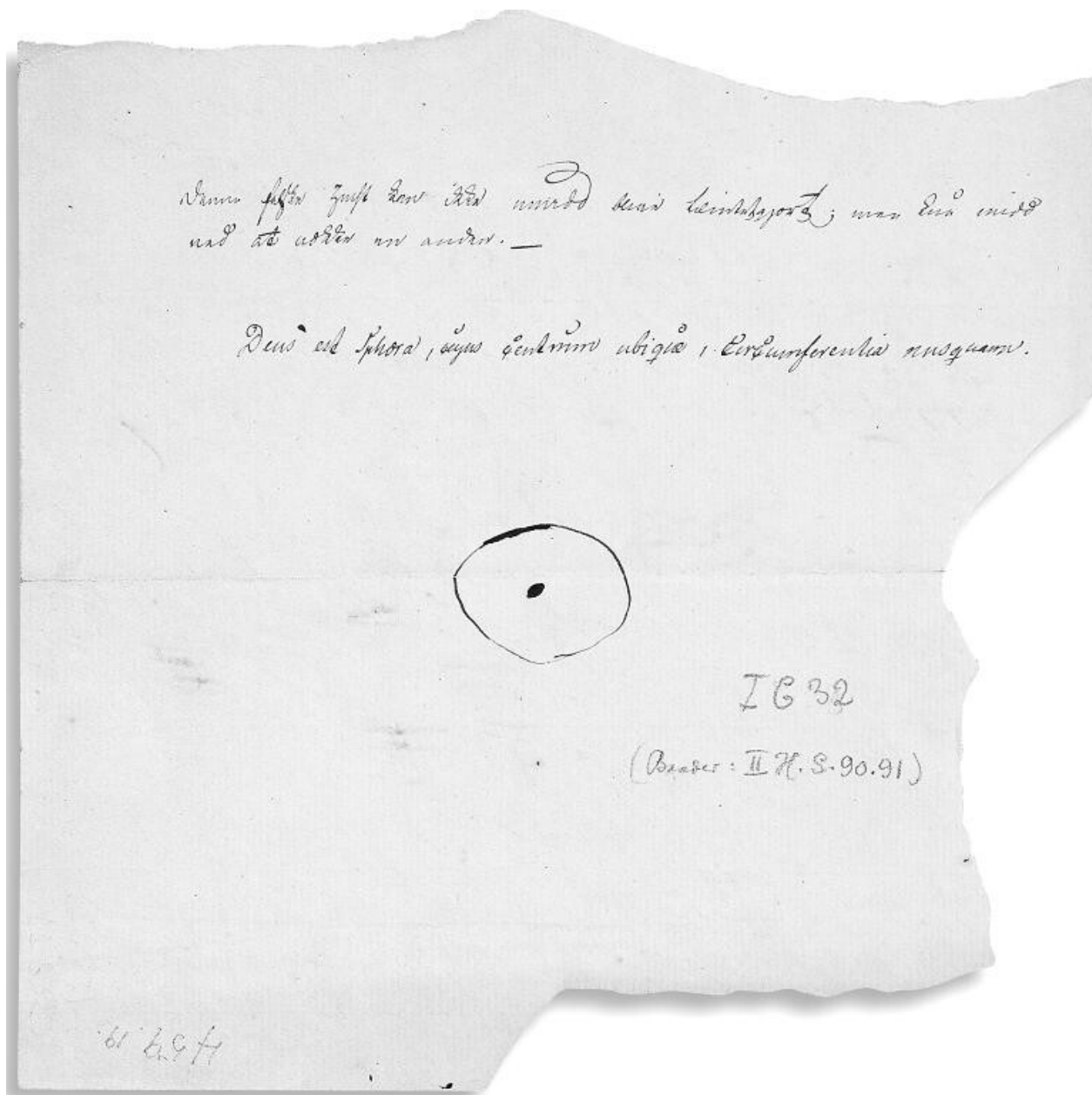
skat

skal 1) 1)

4)

p 2,000.1)

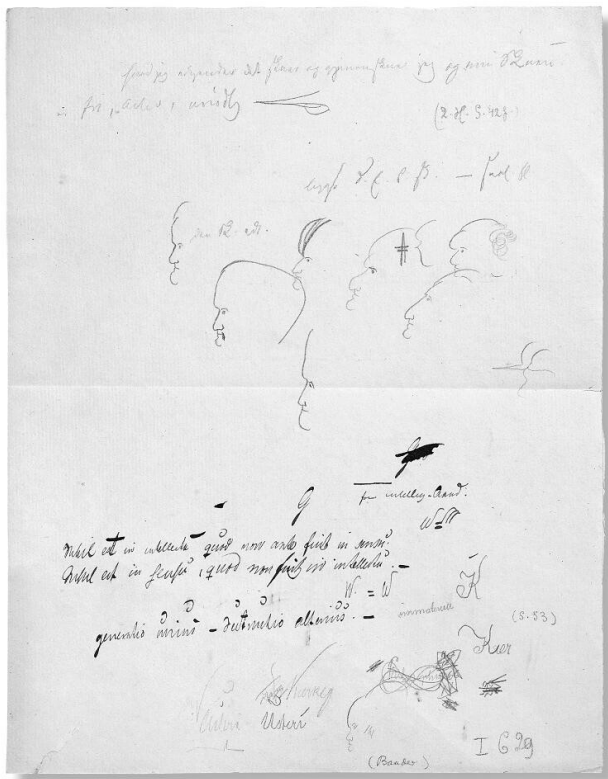
P2:21:2

9. Papir21:2, bl. [1v]

Denne falskeSucht kan ikke umidd blive tilintetgjort; men kun midd ved at vække en anden. -

Deus est sphæra, cujus centrum ubique,
circumferentia nusquam.

11. Papir22:1-2, bl. [1r]
hvad jeg erkjender det skuer og gjenemskuer jeg og
min Skuen er fri, activ, unødt

ligesa d. E. S. sk. - saal bl

den sk. udt.

#

P2:22:2

G som intellig-Aand.

W=W

Nihil est in intellectu quod non ante fuit in sensu.

Nihil est in sensu, quod non fuit in intellectu. -

W. = W K

generatio unius - destructio alterius. - immateriell

Kier

Philosophisk

dersom Kierkeg

Usteri Usteri

P2:22:3

#

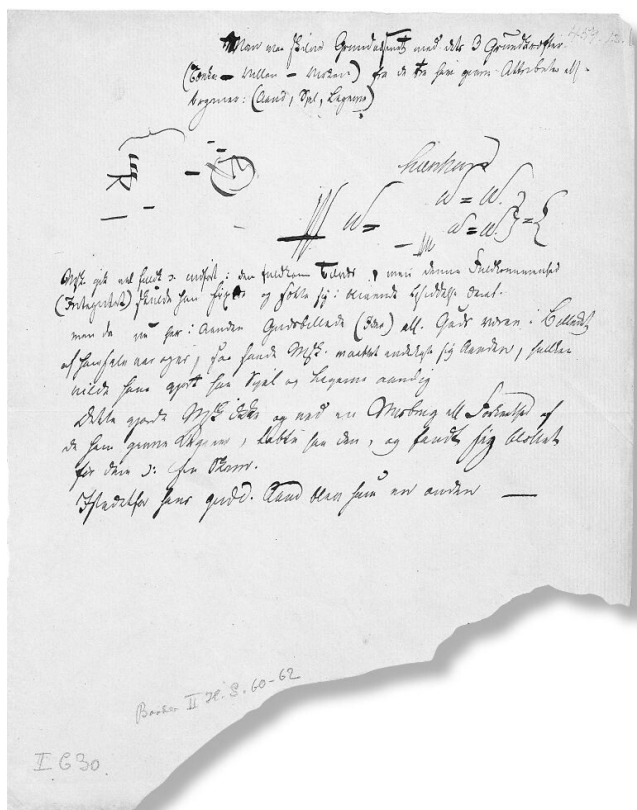
Vel paastaaer v. B, at det Onde er ældre end Msk; men mener dog, at det Onde ved Msk. er kommen ind i Verden, saaledes at ved Msks. Syndefald betinges Naturens Fordærvelse, og at Msk Tilbagevenden til Gud skal føre Verden med sig, men dog synes han her pag 84 at paastaae, at det Onde er kommen ind i Verden ved andre onde Væsener end Msk.

P2:22:4

#

Skal man kalde Guds Productioner immanente ell.emanente? Msk. Skabelse maa jo dog kaldes en emanent Production, og naar den nu forudsætter en Grund als locus (pag 87.), hvor er da denne? Her synes jeg paatrænger sig Spørgsmaalet om Materiens Skabelse?

P2:23:1

12. Papir23:1-3, bl. [1r]

Man maa skilne Grundvæsenet med dets 3 Grundkræfter (Tænken - Villen - Virken) fra de tre heri givne Attributer ell. Organer: (Aand, Sjel, Legeme)

P2:23:2

kierkegaard

W = W.

W = W = W.

P2:23:3

Msk. gik vel fuldk. indført i den fuldkomne Tilvæer, men denne Fuldkommenhed (Integritet) skulde han fixere og sætte sig i blivende Besiddelse deraf.

Men da nu her i Aanden Guds billede (Idee) ell. Guds Væren i Billedet af ham selv var og er, saa havde Msk. maattet underkaste sig Aanden, hvilket vilde have gjort han[s] Sjel og Legeme aandig

Dette gjorde Msk ikke og ved en Misbrug ell. Forkerthed af de ham givne Organer, tabte han dem, og fandt sig blottet for dem: sin Skam.

Istedetfor hans gudd. Aand blev ham en anden -

P2:24:1

3 Hefte

Msk: befinder sig bestandig i en 5dobbel rapport til og med Gud, med sig, med andre Msk, med andre intelligente Væsener, med de ikke-intelligente Naturvæsener. Af disse 5 er et nemlig det til Gud centralt par excellence. -

2den Forelæsning.

3die Forelæsning

Vilde man indvende mod en saadan scientifick Behandl. af den religieuse Vidensk, at Theologien er en afsluttet Vidensk, saa maa man erindre, at Aabenbaringen, som en Gave til Erkjendelsesevnen, tillige er en Opgave for os med Hjælp af denne Gave, som et Lys, at forske videre.

P2:24:2

~~~~~

1) Man maatte ikke sammenblende Tegnene med Skrivelserne (Sabaismus).

2) Maa man ikke tro, at en saadan Kundskab til Himlen og Stjernerne er bleven fortrængt ved en nøiagtigere graphisk ell. beskrivende Astronomie.

3) ogsaa den blot beskrivende Kundskab til Stjernerne havde hos hine gl. Folk opnaaet en Grad af Fuldstændighed, som vi desto mindre kunne begribe, da de manglede vore optiske Instrumenter.

4) Denne Astrologie havde bestandig en høiere religieus Betydning refererede sig til en ell. anden Cultus.

P2:24:3

Vi skilne Valgfrihed ell: Vilkaarlighed fra den sande Frihed ell. Ufrihed, som betinges ved Individets Opløftelse til Gud ell. Ikke-Opløftelse til Gud, og opponere mod dem, som sammenblende Individualitet, som Selvhed, med det Onde. Den første umidd. Individ: er, som uskyldig, hverken fixert god ell. ond.

P2:24:4

#

Dersom alt værende (umidd. ell. midd.) ikke gik ud fra een og den samme Aarsag og bestod i den, saa havde Intet værende en Aarsag. – Saaledes bestod ingen Videnskab, thi at vide er at skue en Tings Aarsag (per causas scire). –

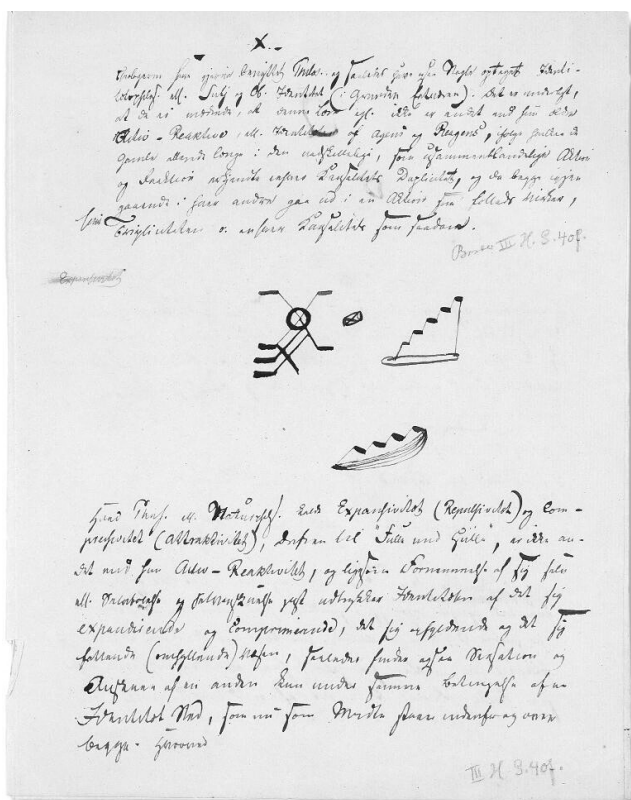
P2:24:5

Saa bevæger et saadant Legeme sig overalt fri i et saadant Medium, idet det overalt bliver baaret af det, hviler i det. Dette Medium træder ham intetsteds og aldrig som noget andet, omendskjøndt bestandig anderledes [i møde], og viser sig bestandig som det samme

ein gottlose[s] Sein

T g

P2:24:6

13. Papir 24:6, bl. [1r]

X.

Theologerne have gjerne benyttet Philos., og saaledes have ogsaa Nogle optaget Identitætsphilos. ell. Subj og Ob. Identitet (i Grunden Eetværen). Det er underligt, at de ei mærkede, at denne Lære egl. ikke er andet end hiin ældre Aktiv-Reaktive, ell. Identitæten af Agens og Reagens, ifølge hvilken de Gamle allerede længe i den uadskillelige, som usammenblandelige Aktion og Reaktion erkjendte enhver Kausalitets Duplicitet, og da begge igjen gaaende i hver andre gaa ud i en Aktion som fælleds Virker, hines Triplicitet c : enhver Kausalitets som saadan.

Expansivitet

Hvad Phys. ell. Naturphilos. kalde Expansivitet (Repulsivitet) og Compressivitet (Attraktivitet), Driften til »Fülle und Hülle«, er ikke andet end hiin Activ-Reaktivitet, og ligesom Fornemmelse af sig selv ell. Selvfølelse og Selvanskuelse just udtrykker Identiteten af det sig expanderende og comprimerende, det sig opfyldende og det sig fattende (omhyllende) Væsen, saaledes finder ogsaa Sensation og Anskuen af en anden kun under samme Betingelse af en Identitet Sted, som nu som Midte staaer indenfor og over begge. Hvorved

P2:24:7

Erkjendelsens Imp:

P2:24:8

#.

af et Værendes givne Vanform at udfinde de constitutive Elementers Forkeerthed.

Denne Sætning anerkjender allerede Æstetikerens paa sin Maade, idet han efterviser Formens Eenhed og Reenhed, som den[s] Ureenhed og Ueenhed i bestemte Konfigurationer af samme Elementer. –

P2:24:9

XIII.

Ordet Sandhed bliver enten henført til Erkjendelsen af et Tilværende, Erkjendeligt, ell. til dette selv, i hvilken sidste Betydning de ældre Philos. toge en Tings Sandhed for ligegjeldende med dens Uforgængelighed, som fE Plato adskiller den staaende og flydende Væren.

Herimod taler Erfaring, idet hyppig hine Tilfælde indtræffe, i hvilke det, der skal erkjendes, træder den Erkjendende ligesom imøde, ja paanøder sig. - Erkjendelsens Imp. - En Uvidenhed kan være Forbrydelse - Et tredobbelt Forhold mellem det Erkjendende og det Erkjendte (vexelviis ell. ensidig

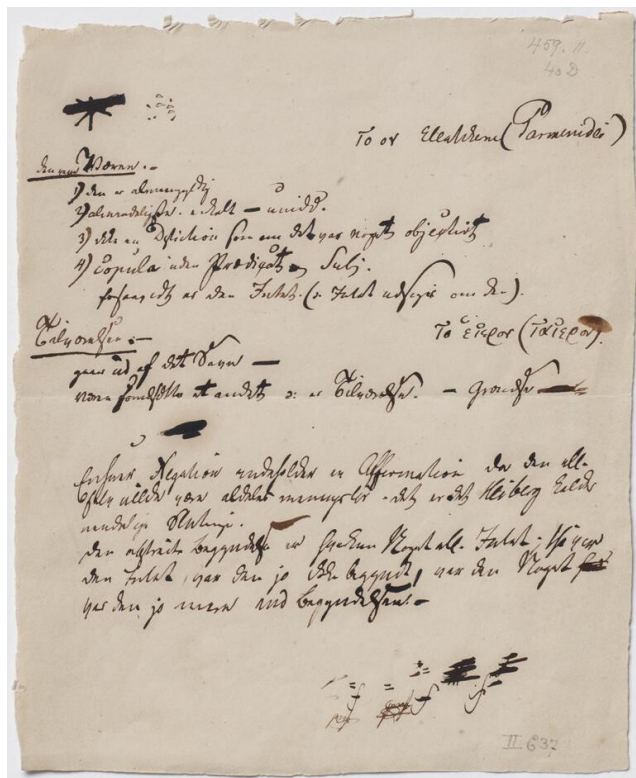
I sidste Betyd. tage Logikerne det

cognoscibile.

De ahnede ikke den Fundamenta[l]sandhed, at Alt Erkjendeligt kun ved sig selv gjør sig erkjendelig, hvad enten nu det, som et sig selv bevidst Væsen (intelligent) selv bevirker denne manifestatio sui, udtaler sig selv; hvad ell. det erkjendte Væsen hertil bliver bestemt af en Intelligents.

P2:25

✱

15. Papir 25, bl. [1r]
to ovEleatikerne (Parmenides)

den rene Væren. -

- 1) den er almeengyldig
- 2) almindeligste. enkelt - umidd.
- 3) ikke en Disti[n]ction som om det var noget objectivt
- 4) copula uden Prædicat og Subj.

forsaavidt er den Intet. (∅. Intet udsiges om den).

gaaer ud af det Savn -

Væren forudsætter et andet ∅: er Tilværelse. -
Grændse. -

=

Enhver Negation indeholder en Affirmation da den ell. selv vilde være aldeles meningsløs. Det er det Heiberg kalder uendelige Slutninger.

Den abstracte Begyndelse er hverken Noget ell. Intet; thi var den Intet, var den jo ikke begyndt, var den Noget var den jo mere end Begyndelsen. -

= F = = #——F

fe fet

P2:26

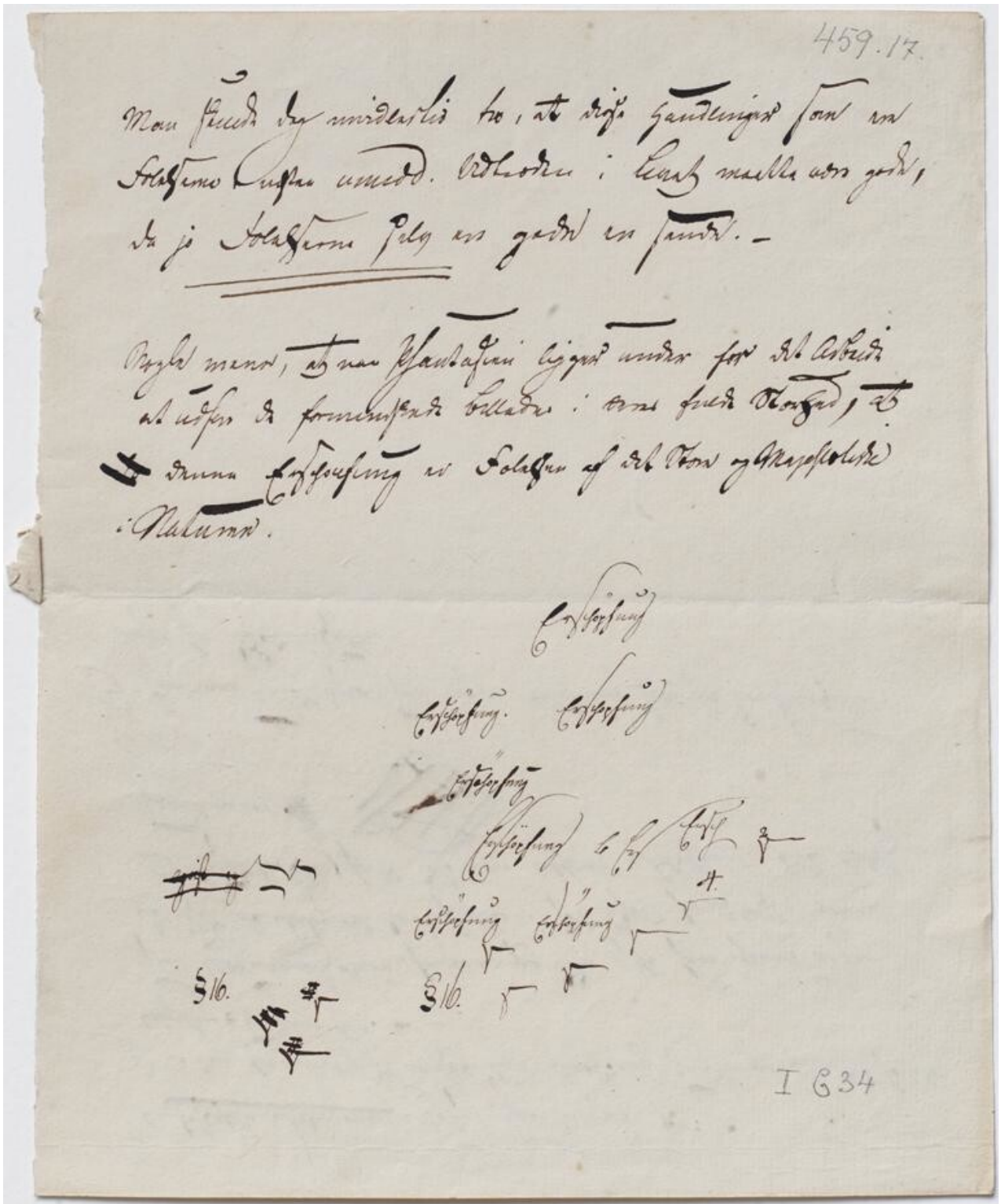
De beskyldte Religionen. med H. t: Handlinger for:

1.) at den foranledigede uanstændige, skrækkelige Handlinger paa det fælleds borgerlige-sædelige Liv. -

-

Hans Argumentation forstaaer jeg ikke; thi han gaaer ud paa at vise at Religion kan findes i høi Grad hos et Msk: forenet med Usædelighed, fordi det ene tilhører Følelsen, det andet Handlingen

2) saadanne Handlinger, som ingen Betydning have for Sandseligheden, ingen for Sædeligheden.

14. Papir25, bl. [1v]

Man skulde dog imidlertid tro, at disse Handlinger som ere Følelsernes næsten umidd. Udtræden i Livet maatte være gode, da jo Følelserne selv ere gode ere sande. -

Nogle mener, at naar Phantasien ligger under for det Arbejde at udføre de formindskede Billeder i deres fulde Storhed, at denne Erschöpfung er Følelsen af det Store og Majestætiske i Naturen.

Erschöpfung

Erschöpfung   Erschöpfung

Erschöpfung

Erschöpfung   E   Ers   Ersch   2

egoist-eg

4.

Erschöpfung   Erschöpfung

§ 16.   4   § 16.

—2

4

P2:27:1

Skulde Rom. 1, 17

ἐκ πίστεως εἰς πίστιν ikke være at forklare (med H. t: den Tvedeling der gaaer i hele Brevet »først Jøde og saa Hedninger« og som jo allerede er begyndt i 16 Vers) om Jødernes Tro (han anfører jo ogsaa paa andre Steder fE Abraham som πρωτοτυπος for den Xstne) som bliver potenseret i Xstd. –

P2:27:2

#

Feilen med H. t. Prædestinationslæren, som man endelig vil finde i det N. T forledet ved et saadant enkelt Ord som προθεσιν fE nu Rom: 8, 28, ligger deri: προθεσις betyder vel en forudlagt Plan, men det er at forstaae om hele Xstd., hele dens Fremtrædelse er besluttet fra Evighed; den enkelte derimod kaldes ifølge en Lære, hvis hele Forhold til Tiden er fra Evighed bestemt; men saaledes, at dermed ikke er udsagt hans Kaldelse fra Evighed. -

P2:28

Usteripag. 265.

Da nu ikke alle Msk, hvem Ev. blev forkyndt, grebe den tilbudne Frelse, saa spørges, hvorefter det da bestemtes, hvilke der skulde deeltage i Frelsen og hvilke ikke.

P2:29

Acta.

Cap 1.

Ps. 69, 26. om Davides ell. Forfatteren, som beklager sig over sine Fjender og ønsker dem gudd. Straf; de ældre meente, om Xst., og det maa vel forstaaes saaledes typisk, : Joh: 11, 7. (Mth: 27, 34.),

επαυλις = פִּיר Pallads. - αυτου i Texten Pluralis

Ps: 109, 8. ligesaa.

פְּקֻדָּה

Cap. 2.

Joel 3. απο του πν. i Texten min Aand, altsaa ikke partiel εσχαταις ημῶν.

v. 18 μου er tilsat i LXX.

v. 20 επιφανη κ̄ν̄ι.

v. 21. Rom X, 13.

Ps. 16, 8. af de Ældre om en virkelig Opstandelse fra Døde, af de Nyere han haaber ikke at døe.

v. 26 γλωσσα ἰδῑβ̄

οσιον = ἰδῑβ̄ dine Fromme, LXX har læst:
Singularis uden det andet ἰ.

Act: 13, 35

Ps. 110, 1. Mth: 22, 44. Heb. 1, 12.

Cap. 3.

Deut: 18, 15.18de Nyere forstaae om hele Prophetstanden.

Cap. 4.

Ps. 2, 1.2 Nogle om David nogle om Salomon.

Cap. 7.

Gen: 12, 1.

Amos 5, 25. σκηνην του Μολοχ τικ̄ο ε̄ζ̄λ̄η Eders Konges Telt, det har LXX taget som et nomen proprium. v. 43. de to Leed ere ombyttede; thi i

Texten kommer først

לְמִיָּדָה כִּיּוֹן, og derpaa αστρον του θεου.

כִּיּוֹן har LXX taget som proprium og oversat ved Ρεμφαν et coptisk Navn paa Saturn.

προσχυνειν αυτοις staaer ikke i Texten. -

de sidste Ord ere af et ganske andet Sted; thi i Texten staaer: jeg vil bortføre Eder paa hiin Side Damaskus.

Es. 66, 1.2.

Cap. 8.

Es. 53, 7.8. hører til den Afdeling af Es., der begynder med 40 cap. og gaaer til 66, hvilket af de Nyere ansees for ikke at være af Es., men af en Prophet i Exilet. (afvigende Sprog ^{b)} forudsætter Hierusalem som ødelagt, Folket bortført ^{c)} nævner bestemt Cyrus.), der handles om en עֲבָדָה " , som alle de Ældre ansaae for Xst, indvendes herimod, at Xst. ellers aldrig kaldes saa, undertiden er det i selve Stykket Cyrus, og igjennem hele Stykket viser sig at være Israel Folket 44, 1., de Nyere forklare det derfor om det israelitiske Folk, hvis Lidelser i Exilet skulde være for Hedningernes Skyld (umueligt) ell. om de Fromme af Folket, der maa lide for de Andres Skyld; Andre om Propheterne i Almdl., andre om Forfatteren Pseudo-Esaïas.

v. 33 i Texten: men han er taget fra Angst og fra Dom.
- han er adskilt fra de Levendes Land.